

REC 020 5-1961

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
 DIV. S.
 GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
 NEW YORK 17, N.Y.

5

VIENYBĖ

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

75 M. 46 N.

192 Highland Boulevard
 Brooklyn 7, N. Y.

1961 M. GRUODŽIO (DECEMBER) 1 D.

Telefonas:
 APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

VLIKO posėdis įvykęs lapkričio 25 d., Baltic Freedom namuose, New Yorke. Kalba neseniai iš Europos grįžęs Vaclovas Sidzikauskas, Lietuvos Laisvės Komiteto ir Lietuvos Delegacijos Pavergtose Tautosė pirmininkas. Prezidiume: (iš k. į d.) dr. A. Trimakas, K. Šidlauskas ir J. Stikliorius.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

VLIKO POSĖDŽIAI NEW YORKE

Lapkričio 25 — 26 d.d. New Yorke įvyko metinė Vyrčiausio Lietuvos Laisvinimo Komiteto sesija. Per dvi dienas peržvelgta ligšiolinė veikla ir nusistatyta gairės ateičiai. Į naują VLIKO prezidiumą išrinkta dr. Antanas Trimakas — pirm., Juozas Audėnas — vicepirm., ir Jonas Stikliorius — sekretorius.

Pagrindinius pranešimus padarė VLIKO pirm. dr. Ant. Trimakas, Vykdomosios Tarybos pirm. J. Glemža (specialiai atvykęs iš Vokietijos), politinės k-jos pirm. dr. D. Krivickas, informacijos k-jos pirm. dr. O. Labanauskaitė, Lietuvos Laisvės Komiteto pirm. Vacl. Sidzikauskas ir kt.

Sesijos pirmoji diena iki išvakarių buvo užpildyta pranešimais ir diskusijomis. Ieškota efektingesnių priemonių Lietuvos laisvės bylai ginti.

Visi be išimties reikalavo tai kovai suvienyti visus lietuvius tautinio solidarumo dvasioje, jų gretas pertvarkyti taip, kad jos sudarytų jokių plyšių neturincią vieningą

išsivijos politinę vadovybę, galincią veikti greitai, nesidairant kito kokio veiksnio pritarimo.

Čia ir iškilo savo laikus atgyvenusi Amerikos Lietuvių Tarybos vadovybės vis dar ginama tezė, jog Lietuvos laisvės bylos reikalais JAV teritorijoje rūpinasi išimtinai ALTas, o VLIKO organai savarankiškai jokių žygių daryti neturėtų.

Savaime suprantama, kad kitėjančios aplinkybės verčia šitokią tvarką keisti, jei Lietuvos laisvinimo reikalui nenorima pakenkti niekam net blogos valios neturint, Lietuvos laisvinimo reikalas įvairėja turiniu ir formomis, todėl reikia naujų veiklos priemonių ir būdų.

Jeį ALTas pirmą kartą atsiuntė į sesiją savo atstovą, tai atrodo, kad ir jis tuo reikalu yra susijūpinęs. Dr. Pijus Grigaitis, tiesa, pasiskundė, kad ALTui kadaise pripažinta monopolio taisyklė imta laužyti, tačiau, būdamas patriotas ir realus politikas, jis to monopolio beatodairiškai nebegynė. Manytina, kad, tą

reikalą ėmus taisyti, greit ir be pykčio bus rasta nauja tvarka.

Diskusijose buvo gerokai balsų ir už tai, kad Vasario 16 d. proga ALTO renkami pinigai būtų teisingiau ir tikslingiau paskirstomi.

Svarbesnieji nutarimai išreikšti rezolucijomis, kurias parengė komisija, sudaryta iš M. Brako, dr. D. Krivicko, dr. O. Labanauskaitės, J. Pakalkos, dr. Šidlausko ir L. Šmulksčio.

Ypatingai platus buvo Vykdomosios Tarybos pirm. J. Glemžos pranešimas. Svarbesnės jo dalys skaitytojams bus pateiktos atskirai.

Dr. D. Krivickas savo pranešime, tarp kitų dalykų, aptarė santykių su Lietuva klausimą. Jo nuomone, kultūriniai mainai yra neįmanomi, nes juose diriguos Maskva, o, be to, Lietuvoje nėra laisvų organizacijų — visos jos partinės ar valstybinės, tad ir toks bendradarbiavimas būtų savanoriškas Lietuvos aneksijos pripažinimas.

Nukelta į 12 psl.

MES

Vytautas Širvydas

Klausk — neklausk, biologijos mokslai dar nesugeba atsakyti, kodėl vienoje vietovėje nelaukiai gimsta ištisas būrys talentų. Iš poeto K. Bradūno šiltų žodžių apie velionį Tysliavą patiriame, kad gimimu jis jam kašmynas, kaip ir poetė Salomėja Nėris. Trys poetai gimė vienoje apylinkėje! Bradūnas prisimena ir Tysliavos šventą įsitikinimą, kad esąs "paskutinis prūsas". Juozas sakydavo: "Aš paskutinis prūsų palikuonis; mano tauta išmirus, o kalba, kuria norėčiau rašyti, užmiršta." Atsimeiname, kad ir Levo Tolstojaus protėviai, sakoma, iš senovės Prūsijos atkilę Maskvon.

Tarptautinę knygų parodą Vokietijos Frankfurte aprašydamas, Londono Times literatūros priedo bendradarbis pasakoja: "One of the many surprises is a book on the curious pioneer Latvian Čiurlionis, published this year in Vilna and shown on one of several Soviet stands." Na, ir plauks ši anglų spaudos "antelė", nežiūrint mūsų Lietuvos žurnalo pastangų vėliausiame numeryje nušviesti anglo — amerikiečiams, kad Čiurlionis buvo!

V. Liulevičiaus pasiaukojimu tvarkomas Pasaulio Lietuvių Archyvas Chicagoje jau turi 39 spintas medžiagos iš 22 kraštų lietuvių gyvenimo. Bet — būtina nusipirkti namelis ir nusamdyti apmokamas vedėjas, ir jam numatyti įpėdinių. Kitaip visas darbas bus rašymas ant vandens šakėmis; turėsime arba archyvą perleisti kuriai amerikiečių mokslo įstaigai (jei priims), arba jo neteksim, kaip jau netekome buvusių Vienybės, kun. Miluko ir kitų archyvų. Okupantui Vilniuje juk vargiai norėsime perleisti.

Spauda visuomenei yra nelyginant nervų sistema žmogaus kūnui. Paurusi spauda atspindi paurusią visuomenę.

Nukelta į 4 psl.

Lietuviai Kalifornijoje

Vladas Bakūnas

Kūčios, Kalėdos, Naujieji Metai...

Praėjusiam Vieniybės m. buvau pastebėjęs, kad Bendruomenės Lietuvių Namuose numatoma rengti bendros kūčios. Kaip dabar patyriau, tai tikrai bus daroma ir jau dabar galima registruotis Lietuvių Namuose arba telefonu pas namų administratorių J. Andrių: No. 2 - 1728. Kaina vienam asmeniui 2,50 dol. Sutiko dalyvauti kun. Steponis, kuris papasakos Kūčių atsiradimo esmę, papročius Lietuvoje ir čia, Amerikoje.

Kalėdoms, kaip ir eilė metų anksčiau, Los Angeles miesto valdyba (meno skyrius) rengia eglučių ir papročių parodą - "Christmas from many Lands". Dalyvauti pakviesti ir lietuviai, kuriuos atstovaus LB Los Angeles apylinkė, vad. inž. J. Motiejūno.

Eglutės papuošimą suprojektuoti, pagaminti ir papuošti sutiko Lembergienė su dukra Nemyra Lembergaite - Enck. Eglutės kambarį lietuviškais motyvais įrengti sutiko Danutė Vebeliūnaitė ir Algirdas Zaliūnas.

Šiame kalėdiname parade dalyvauja kartais virš 30 tautybių ir kiekviena jų turi savo atskirą laiką pasirodyti su savo programa. Lietuviai pasirodys gruodžio 17 d. 3 val. p. p. Programoje dalyvaus tautinių šokių grupė "Žilvitis", vad. D. Vebeliūnaitės ir LB jaunių grupės choras (vad. mok. O. Razutienės) su keletu kalėdinų giesmių.

Los Angeles, Calif. D. L. K. Birutės Draugijos rudens baliuje, lapkričio 18 d. buvo puiki nuotaika. Tai liudija ir ši dalyvių grupė. Iš k. į d.: Pieterienė, Kudokienė, Alg. Gustaitis, Surockienė ir muz. Br. Budriūnas. L. Kančausko nuotrauka

Los Angeles, Calif. Lietuvių Bendruomenės banketo metu. Bėdi iš kairės: E. Vilimienė; E. Šukienė; Barniškienė; J. Svetikas, Račkauskas ir Vieniybės bendradarbis L. Kančauskas. Stovi: žurnalo Lietuvių Dienos leidėjas A. Skirius ir Kančauskienė. L. Briedžio nuotrauka

Lietuvių Veteranų S-gos Ramovė, Los Angeles skyrius, lapkr. 26 d. surengė Lietuvos kariuomenės šventės minėjimą, kuriame kalbą pasakė prof. M. Biržiška. L. Kančausko nuotrauka

Eglutė bus išstatyta nuo gruodžio 8 d. iki 17 d. Barnsdall parko meno galerijoje. Savaitgaliais prie eglutės būdės lietuviškos skautės - pasipuošę tautiniais drabužiais. Jas organizuoja skaučių vadovė Danutė Gustaitė.

Naujųjų, 1962, metų sutikimui sparčiai ruošiamasi, juo labiau, kad, kaip atrodo, tokie bendresnio pobūdžio balių būsią bent ... keturi...

Pats didžiausias ir "bendriausias" balius žada būti LB Los Angeles apylinkės, kuriam išnuomota puiki, didelė ukrainiečių kultūros centro salė, 4315 Melrose Ave., Los Angeles. Šiam baliui bendruomenininkai skelbia ir programą: muz. Petro Armono vadovaujami vyrų ir moterų kvartetai - atskirai ir bendrai.

Bilietai į šį balių jau platinami; jų kaina 6 dol. asmeniui (studentams 4 dol.). Bilieto kainą įeina vakarienė ir šampano taurė. Šokiai nuo 8,30 val. vak. iki 2 val. ryto.

Lapkričio 26 d. lietuvių šv. Kazimiero parapijos salėje paminėta Lietuvos kariuomenės šventė. Minėjimą rengė lietuvių veteranų vietinis ramovėnų skyrius; pagrindinis kalbėtojas buvo Juozas Jurkūnas.

Los Angeles lietuvių Mažosios Lietuvos Bičiulių draugijos valdyba šaukia susirinkimą gruodžio 9 d. 6 val vak. Bendruomenės Lietuvių Namuose. Nariai bus painformuoti apie pasiruošimą Klaidėdos minėjimui; šis minėjimas bus Bendruomenės Lietuvių Namuose, sausio 14 d. 2 val.

Į susirinkimą valdyba kviečia netik narius, bet ir svečius. Aptarus draugijos reikalus, pirmininkas Alg. Glazė pademonstruos spalvotą filmą, jo paties sukta įvairiuose pasaulio kraštuose (Azijoje, Afrikoje, Europoje), kuriuos jis visai neseniai lankė.

Po to bendri pašnekesiai prie alučio.

George Wallace (Valaitis) mirė lapkričio 12 d. Gyveno Long Beach. Laidotis išvežtas į Chicago Tautines kapines. Priklausė SLA kuopai.

A. A. LIUDVIKUI LIETUVNIKUI MIRUS,
JO ŽMONAI MARIJONAI LIETUVNIKIENEI
IR DUKTEREI FRANCĖS
reiškiame gilią užuojautą ir liūdimę kartu.

GALINA IR ALGIRDAS LEONAI
ALGIRDAS LEONAS, JR.

Clevelando lietuviai

Clevelando LB I ir II apylinkės pradeda lietuvių surašymą miesto ribose. Kiekvienas tautietis prašomas įsiregistruoti.

Abi apylinkės rengia bendrą Naujųjų metų sutikimą, kuriam talkina ir Lietuvių Moterų Sąjungos skyrius. Vakaras įvyks lietuvių architektų išpuoštoje naujosios parapijos salėje, 18022 Neff Rd.

1962 m. sausio 27 d. šv. Jurgio parapijos salėje LB I apylinkė pagerbs Čiurlionio ansamblį ir šv. Jurgio parapijos chorą už jų veiklą. Be to, susitarė su Chicago Dainavos ansambliu, kuris su nauja programa atvyks 1962 m. kovo 3 d. ir koncertuos Slovenian Hall, St. Clair Ave.

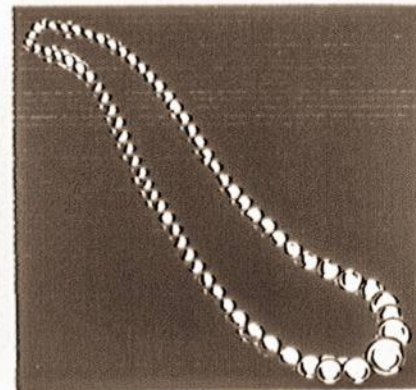
Gruodžio 9 d., 6,30 val. vak. 3356 Glendale Blvd., Tėvynės Mylėtojų Draugijos 8 kuopa rengia aušrininko dr. Jono Šliūpo minėjimą. Kalbės Alena Devenienė. Meninę programą atliks: Stasys Kalvaitis, Ona Mironienė, Andrius Mironas. Įėjimas laisvas. Visi kviečiami dalyvauti. Po programos vaišės.

Gruodžio 10 d., 2 val., 3356 Glendale Blvd., SLA 75 kuopos metiniame susirinkime renkama nauja valdyba ir kandidatai į Pildomąją Tarybą. Metinis kuopos parengimas bus 1962 m. sausio 28 d. šv. Kazimiero parapijos salėje. Dramos sambūrio vaidintojai (rež. J. Kaributas) vaidins komediją.

Clevelande lankėsi Lietuvos garbės konsulo Los Angeles dr. J. J. Bielskaus žmona. Viešėjusi gimtajam mieste Pittsburghe pas savo seserį, Clevelande buvo užsukusi pas seserėčią. Buvo sustojusi ir Chicagoj.

Juozas Ratkus, Vieniybės skaitytojas ir bendradarbis iš Miami, Florida, prisiuntė redakcijai jautriai parašytą eilėraščių ryšium su Juozo Tysliavos netekimu. Kartu įsai reiškia savo užuojautą jo šeimai ir laikraščio skaitytojams.

GINTARAS Lietuvos auksas

Kainos nuo \$25.00

Ivairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pasiekiami: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

Tarnauja daugiau, kaip šimtą metų

PASKUTINIŲ NUTARIMU
IŠMOKAMI DIVIDENDAI **3 3/4%** I METUS

Dividendai apskaičiuojami metų ketvirčiais dviems metams ar daugiau (3 1/2 % reguliaraus plus 1/4 % specialaus).

3 1/2% per metus *Reguliarus metų ketvirčio dividendas*

Nuo DEPOZITO-DIENOS
Apskaičiuojama METŲ KETVIRČIAIS

Užteikite, rašykite ar telefonukite bet kuriam mūsų skyriui

THE
KINGS COUNTY
SAVINGS BANK

A MUTUAL BANK

"...kur jūsų pinigai tarnauja tik JUMS!"
BROOKLYN, NEW YORK

Eastern Parkway Office: 539 Eastern Parkway at Nostrand Ave. Nuo pirm. iki penktadienio 9 v. r. - 3 v. p. p. Pirm. vak. nuo 5 - 8 v. v. PResident 3-7000
Broadway Office: 135 Broadway at Bedford Avenue Nuo antradienio iki penkt. 9 v. r. - 3 v. p. p. Pirm. nuo 9 v. r. - 7 v. v. STagg 2-6676
Member Federal Deposit Insurance Corporation

Lietuviškoje Chicagoje

A. Brazis, solistas, naujai statomoje Chicagoje operoje "Aida" atliks Etiopijos karaliaus Amonatro partiją.

V. Stankienė, solistė, pirmą kartą pasirodė scenoje LB metiniame parengime Chicagoje, B. Pakšto salėje.

Lietuvių Evangelikų spaudos centras, įsteigtas lapkričio 25 Chicagoje.

A. ir M. Naujokai su trimis vaikais, iš Toronto persikėlė nuolatiniai gyventi į Chicago.

Laisvės Kovų muzėjus yra gavęs iš Lietuvos gen. Konsulo Daužvardžio du didelio formato dail. Ušinsko paveikslų. Paveiksai vaizduoja: Algirdą prie Maskvos ir Lucko suvažiavimą. Abu pakabinti Jaunimo Namų didžioje salėje.

Dr. W. Kirstukas, gydytojas, išvyko į Amerikos Gydytojų Draugijos suvažiavimą Denver, Colorado.

A. Valeišaitės - Brusokienės ritminės gimnastikos ir išraiškos šokio studijos mokinių pasirodymas įvyks 1962 m. sausio 14 d. 2:30 val. Jaunimo Namuose. Globoja kun. J. Kubilius.

Prei. Myk. Krupavičius, dabar gyvenęs Cicerio, rašo savo atsiminimus.

Ed. Valaičio, dailininko, akvarėlių paroda vyksta First Federal Savings and Loan Association of Chicago galerijoje.

J. Staniulytė, gabi Marijos Augštesniosios mokyklos Chicagoje mokinė, gavo auščiausią pažymėjimą vad. National Merit egzaminuose.

M. Vaidyla, Sandaros redaktorius, sunkiai susirgo ir gydo si ligoninėje.

Chicago Sportas, naujas laikraštis, leidžiamas ofsetu, rašomas mašinėle. Jau išleista 4 numeriai.

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Chicago skyriaus metinis susirinkimas, kuriame bus renkama nauja valdyba, įvyks gruodžio 9 d. 7:30 val. vak. Jaunimo Centre. Visi nariai kviečiami dalyvauti.

20-toji žurnalistų popietė įvyks gruodžio 2 d. 7 val. vak. Jaunimo Namuose.

Inž. Br. Polikaitis iš Detroito persikėlė į East Chicago, Ind., ir pradėjo dirbti vienoje didelėje imonėje. Vėliau jis planuoja apsigyventi pačioje Chicagoje ir išjungti į visuomeninę veiklą.

Adv. Ed. Stasiukaitis apsigyveno naujoje vietoje ir pradėjo verstis praktika. Adresas: 2501 W. 69th St., Marquette Park, Chicago, Ill.

Dr. Z. Brinkis, gydytojas, praktikuojas Masonic ligoninėje Chicagoje kaip chirurgo, susižiedavo su studente Žibute Balšyte. Jungtuvės numatomos pavasarį.

Senasis ateivis ir buv. sportininkas J. Jakubauskas spalio 27 d. Chicago Lietuvos Auditorijoj rodė filmą iš Lietuvos gyvenimo ir veiklos JAV. Begamindamas šį spalvotą filmą, Jakubauskas nemažai pakeliavo po kraštą, įdėjo daug darbo ir atžymėjo nemažai istorinių įvykių, kurie ilgam liks. Filmą žiūrovai įvertino. Susidomėjimas buvo neeilinis, nes žiūrovų prisirinko pilna salė, nors tą dieną Chicagoj buvo ir kitų rengimų. Filme daugiausia liestas organizacinis gyvenimas Chicagoj, eilė piknikų, 30 pavergtųjų tautų paroda, paminklai prie naujai pastatytų Jaunimo namų, be to, SLA deimantinis seimas Pittsburghe, lietuvių bakūžė Brocktone, ištraukos iš buv. pasaulio bokso meisterio Jack Sharkey - Žukausko gyvenimo ir kt.

P. D.

Vienybės lapkričio mėn. 24 d. numeryje Donatas Bielskus rašė, kad E. Šulaitis "pasitraukė iš Lietuvių žurnalistų s-gos". Taip teigdamas jis suklydo, nes aš nepasitraukiau iš Lietuvių žurnalistų s-gos Chicago skyriaus valdybos.

Taip pat turiu pažymėti, kad tame pačiame numeryje - skyriuje "Lietuviškoje Chicagoje" tilpusi žinia, jog E. Šulaitis turėjęs pasitraukti iš Draugo sporto skyriaus redagavimo, nėra visiškai tikslė. Kiek tikslesnis yra D. Bielskaus apibūdinimas šiuo klausimu.

Tuo reikalu platesnį paaiškinimą padarysiu vėliau.

ED. ŠULAITIS

Laikraštininkai su Muzikologijos Archyvo kūrėju prof. J. Žilevičium archyvo patalpose: J. Vaidelys, J. Bertulis, K. Baltramaitis.

D. Bielskaus nuotrauka

Chicago Lietuvos temomis

Donatas Bielskus

LIETUVIŠKI TIPELIAI STUDENTŲ SUVAŽIAVIME.
BENDRUOMENĖ ROŽĖS ŽENKLE. PRADŽIA.

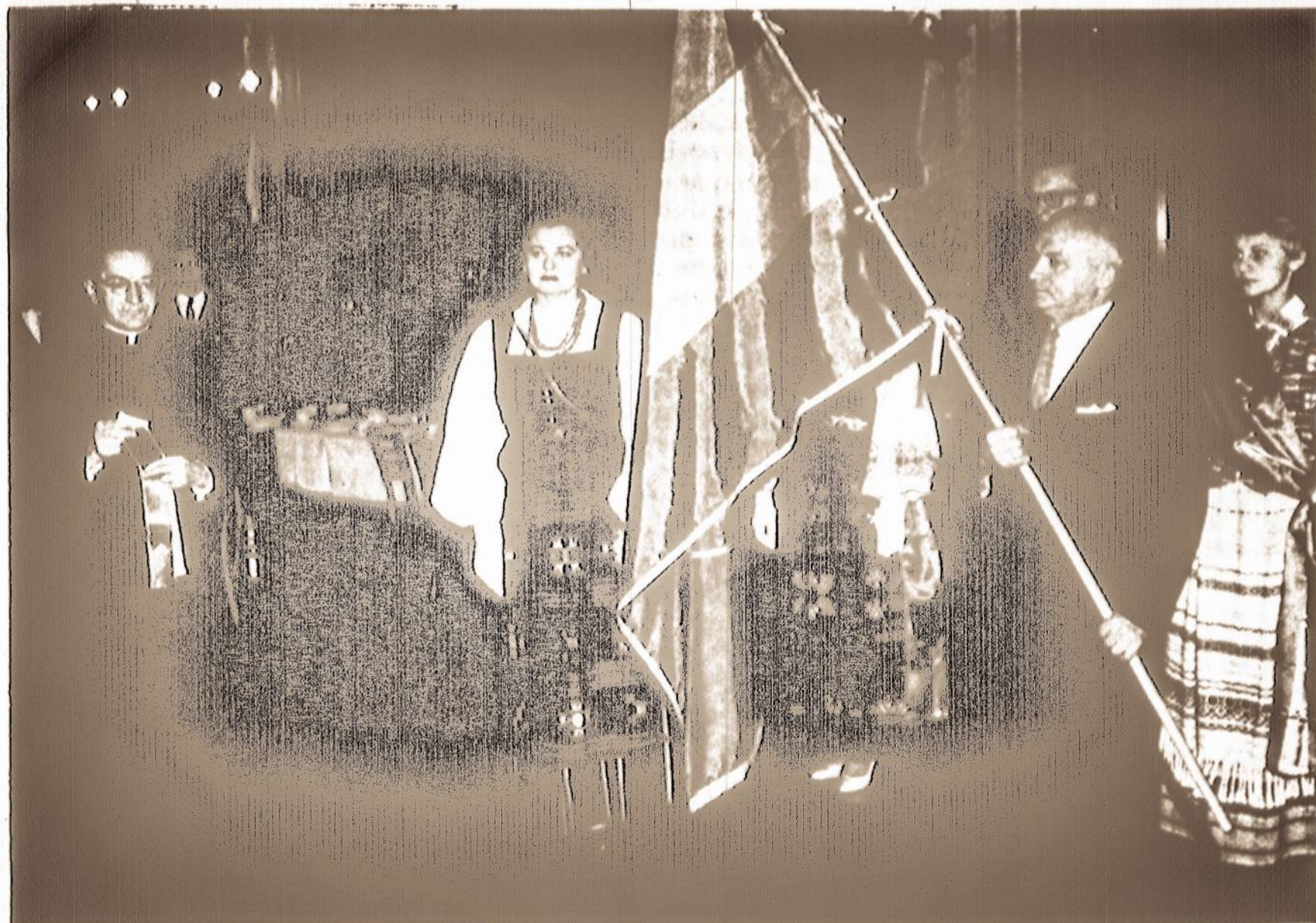
Žiūrovų kėdėse matėsi bitininkai K. Almėnas, R. Vėžys, politinis bitininkas T. Remelkis, o nuo pakylėjimo dr. V. Kavolis skelbė kovą tradicininkams. Morisono viešbutyje vykstančio vienuoliktojo Liet. Studentų s-gos suvažiavimo paskaitininko dr. Kavolio rūpestis sugriauti tradicininkų pasitikėjimą savimi išelina iš susirūpinimo konservatyvėjimui ne tik visų lietuvių studentų, bet ir jo paties įkurtos Liet. Stud. Santaros. Prie tikrumo ir ramumo nuotaikų stiprėjimo lietuviškoje studentijoje prisidėjo Amerikos universitetų auditorijose vis populiarenis sen. B. Goldwater, namuose vis tobulesnė naujaturčių "la dolce vita". Jau praeityje yra laikotarpis, kai Santara buvo beveik išimtinu šaltiniu lietuviškai studentijai aprūpinti suvažiavimų ir valdybų vadais. Nors šio suvažiavimo prelegantai beveik išimtinai Santaros filisteriai, prezidiumo ir komisijų nariai didele dauguma buvo ateitininkai. Šiuo metu peršasi įspūdis, kad ateitinkuose daugiausiai atsiranda žmonių, kuriems tikty dr. Kavolio

vartojamas novatorių vardas. Ar ši viltis ateitininkais pasitvirtins, priklausys ar jiems pavyks atsipalaiduoti nuo iš St. Šalkauskio paveldėtos pažiuros apie dviejų kultūrų sintezę - šiuo atveju lietuvių ir amerikiečių. Kavolis tokį prisitaikymo triumfą laiko pavojingu, o tokius sintetikus sekdamas Pulgį Andriušį vadina tipeliais. Tas pats paskaitininkas lietuviško ir žmogiško intereso vedamas skatina nerimą, nes ramiai, patenkinta dvasia nekovoja. Ji ir nebepajėgi kovoti. Dr. Kavolio, dr. Gedvilos ir dr. Kaupo paskaitos sutraukdavo iki 200 klausytojų, kurių tarpe nemažai nestudentų; organizaciniuose posėdžiuose tebedavo - apie 20, už tai šokiuose dalyvaudavo per 500. Oficialiai užsiregistravusių - 204.

Tą patį savaitgalį posėdžiavo ir visos Amerikos ateitininkai sendraugiai. Gi Čikagos bendruomeninkai šeštadienio vakarą linksminosi pas Pakštą tradicinių formų balijuje. Nauji buvo tik Vandos Stankienės nesentimentaliu balsu išdailuoti vakarai, rožės ir kiti saldžios mellės atributai. Publikos ryšis su

dainininke buvo reto glaudumo. Į vakarą buvo užsukęs ir St. Barzdukas, auščiausiasis LB pareigūnas Amerikoje. Bendruomenės veikėjų tarpe vyko ne vien pramoginiai pokalbiai. Tebesidomima slaptuojų dainų šventės komitetu, kurio veiklą to komiteto nariai ne tik pateisina, bet ir giria, nors ginasi aktyviai jame dalyvavę. Rūpesčių kelia ir apygardos valdybos tarpvaldis. Nors, anot jos buvusio pirmininko J. Jasičio, apygardoje buvusi tvarka kol jis pirmininkavęs, tačiau daugelį stebina jo keistai greitai ir nelauktas pasitraukimas iš pareigų. Laikinais eiti pirmininko pareigas jis pavedęs J. Bertašui, kuris pats jau išstis savaitė nebeprisiklauso valdybai. Jis ir balijuje dalyvavęs svečiu, bet ne baliaus rengėju.

Antanas Brazdys, pradedąs skulptorius, dalyvauja modernios skulptūros parodoje, kurią naujame McCormick pastate suruošė lokalinė North Shore Art League. Brazdžio skulptūra buvo išskirta vienoje amerikiečių parodos recenzijoje.

1961 m. lapkričio 11 d. Korp. Neo Lithuania, minint 39 metų gyvavimo sukaktį buvo pašventinta Korporacijos Neo Lithuania Chicagoje vėliava. Vėliavos pašventinimą atliko kun. Vaišnys. Kūmais buvo (iš kairės) filist. Z. Adomaitienė ir fil. J. Našlūnas. Už vėliavos garbės sargyboje (nesimato) J. Norkūtė, G. Saulius ir A. Papiėnaitė. V. Juknevičiaus nuotrauka

VIENYBĖ, 1961 m. gruodžio 1 d.

LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS

280 Union Avenue Brooklyn 11, N. Y.

BARAS IR RESTORANAS. Salės koncertams, sokiams ir kitokioms pramogoms.

Susirinkimai - nemokamai. Spaudos kioskas

KOSTAS VAITAITIS, Reikalų Vedėjas

Telefonas: EVergreen 4-9672

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona. Pyragai vedybiniam ir kitokiems pokyliams.

36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.

Telefonas: STagg 2-5938

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIŪNAI

(vairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: VIrginia 3-3544

VIENYBĖ

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7257

Gedulo ženkle

Vienybė, kuri šiais metais švenčia savo 75 metų amžiaus sukaktį, deimantinio jubiliejaus metus baigia gedulo ženkle.

Mirtis iš mūsų tarpo išskyrė ne tik visą eilę ilgamečių mūsų skaitytojų, bet ir vyriausią redaktorių ir leidėją.

Tie, kurie dalyvavo Vienybės deimantinio jubiliejaus išskilmėse šiemet balandžio 16 d. Academy of Music, Brooklyne, girdėjo, kokie buvo redaktoriaus planai: jis žadėjo šių metų pabaigoje išleisti Vienybės deimantinio jubiliejaus laidą, o tų išskilimų užbaigtuvėms — suruošti didžiulį balių.

Tačiau buvo lemta kitaip. Vietoje baliiaus susilaukėme laidotuvių, vietoje Vienybės 75 m. gimtadienio progą sveikinimų, redakcijos kambarius užvertė užuojautos ir liudėsio laišakai.

Tikrai, net ir Juozas nebūtų tikėjęs, kad tiek skaitytojų, rėmėjų ir bendradarbių taip giliai liudės jam pasitraukus iš gyvųjų tarpo. O kiek kartų, ypač vasaros karščių ar švenčių metu, kartais, atrodavo, kad mažai kam rūpi Vienybė, ar žmonės, kurie ją laikraštį leidžia.

Beveik visą praėjusį mėnesį Juozas ruošėsi ke-
lionei, norėdamas užbaigti deimantinio jubiliejaus laidą. Jis rengėsi aplankyti Bostoną, Worcesterį, Amsterdamą, Rochesterį, net ir vienybiečius Kalifornijoje. Buvo paruošti tų miestų skaitytojų sąrašai ir iš Brooklyno jis ketino išvykti lapkričio 11 dienos rytą.

Ir išvyko... Amžinai....

Tą rytmetį, 6 val., kai Juozas pabudo iš miego ir pasiskundė, kad jam baisiai skauda po krūtine, įvykiai, kurie sekė, vyko tokiu tempu, kad nebuvo progos nė pasikalbėti. Tik ligoninėje, kai jau buvo gydytojų priežiūroje ir tik dvi valandas prieš amžinai užmerkdamas akis, jis klausė:

"Kaip Tu išsiversi su Vienybe, kada aš taip sergu..."

Atrodė, lyg jis lengviau pradėjo alsuoti, kai raminau, kad apie jo susirgimą jau žino mano sesuo Elena... mano brolis Antanas... ištikimoji Ona Cheledinienė, krizės metu Vienybei visuomet atėjusi į pagalbą.

Dar porai minučių prasliskus, Juozas prašė vienam jo bičiuliui pranešti, kad jis labai sunkiai serga...

Tai buvo jo paskutinis prašymas.

Lapkričio 17 d. laidoje pažadėjome toliau tęsti jo darbus ir toliau leisti Vienybę. Šia proga skaitytojams, bendradarbiams ir rėmėjams pranešame, kad Vienybės deimantinio numerio laida išeis 1962 m. pradžioje, o vasario mėnesį įvyks tradicinis Vienybės koncertas. Ta proga numatomas Vienybės bendradarbių suvažiavimas.

Taip būtų norėjęs Juozas.

Vienybės redakcinį personalą dabar sudarys: buvusi Juozo padėjėja Salomėja Narkėliūnaitė, buvęs Vienybės redaktorius Vytautas Širvydas, Juozas Natangas Tysliava ir aš —

VALE TYSLIAVIENE

VIENYBĖ The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886, is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y. Telephone: APplegate 7-7257. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application.

VLIKO posėdyje praeitą savaitę. Konferuoja: A. Budreckis, L. Sabaliūnas, dr. P. Grigaitis ir V. Adamkavičius. J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

VLIKO SESIJOS REZOLIUCIJOS

I. POLITINĖ

VLIKO Pilnaties Sesija, išklausiusi pranešimų ir diskusijų tarptautinės politikos klausimais ir turėdama galvoje, KAD pasaulio politinis įtempimas, ypač ryšium su Berlyno ir bendrai Vokietijos problemomis, yra padidėjęs; KAD svarbiausią šio įtempimo priežastį sudaro sovietų pastangos išgauti iš Vakarų status quo Rytų Europoje pripažinimą; KAD sovietų spaudimas į Suomiją ir kitus Skandinavijos kraštus yra suaktualinęs Baltijos valstybių problemą, o tuomi pat ir Lietuvos laisvės bylą; KAD atviras destalinizacijos procesas, pradėtas Sovietų Sąjungoje, sudaro palankias politines sąlygas kelti tarptautiniuose forumuose Stalino ir Sovietų Sąjungos agentų padarytus tarptautinius nusikaltimus Lietuvoje; ir KAD kolonializmo panaikinimo reikalas ir tautų apsisprendimo teisės laidavimas yra tapę aktualia šių dienų tarptautinės politikos problema,

NUTARĖ:

Atkreipti Lietuvos visuomenės dėmesį į ypatingą šio momento politinę svarbą ir kviešti visus geros valios lietuvius ir jų organizacijas į politinio darbo vienybę Lietuvos nepriklausomybei atstatyti, kad kiekvienas, kur galėdamas, per spaudą, radiją klubus, amerikoniškas ir kitų draugingų tautų organizacijas keltų Lietuvos nepriklausomybės atstatymo reikalą, kviečiant į talką lietuvių studentų ir jaunimo organizacijas; PAVESTI VLIKO Prezidiumui paruošti platesnį memorandumą apie Sovietų Sąjungos agentų padarytus tarptautinius nusikaltimus prieš Lietuvą; DĖTI PASTANGŲ, kad Lietuvos suverenų teisių atstatymo klausimas būtų iškeltas Jungtinėse Tautose ir koordinuoti tuo reikalu vedamą akciją; APELIUOTI į pasaulio sąžinę, kviečiant pasmerkti sovietinį kolonializmą ir sovietų vykdomą dvasinį, ir medžiaginį smurtą prieš lietuvių tautą; PAVESTI VLIKO Prezidiumui imtis priemonių plačiau supažindinti naujai priimtuosius į Jungtines Tautas narius su Lietuvos byla ir stiprinti bei plėsti akciją per Pavergtųjų Tautų organizaciją Lietuvos nepriklausomybei atstatyti.

II. KULTŪRINIŲ MAINŲ REIKALU:

Sesija, išklausiusi pranešimų santykių su pavergtąja tauta reikalu, NUTARĖ pareikšti sekantį:

1. Kultūriniai mainai tarp okupuotosios Lietuvos lietuvių ir lietuvių, gyvenančių laisvajame pasaulyje, kol Lietuva yra Sovietų okupuota, būtų nustatomi ir tvarkomi Maskvos įsakymais pagal bendras komunistų partijos direktyvas, nes santykiai su užsieniais yra Maskvos kompetencijos;

2. Okupuotoje Lietuvoje nėra nei rašytojų, nei menininkų laisvų organizacijų. Jos visos yra Lietuvos komunis-

tų partijos kontroliuojamos, o partija savo ruožtu yra Sovietų Sąjungos komunistų partijos padalinys. Tokių santykių užmezgimas ir palaikymas reikėtų santykių užmezgimą su Maskvos kontroliuojamomis organizacijomis. Be to, okupuoton Lietuvoje galima slysti tik tokias knygas, kurias įsileidžia Maskvos agentai;

3. Organizuotas laisvųjų lietuvių bendravimas kultūriniais ar kitokiais reikalais su okupacinio režimo organais ar jo agentūromis Lietuvoje reikėtų Lietuvos aneksijos pripažinimą. Tai būtų ne kas kita, kaip savanoriška talka Sovietų Sąjungai legalizuoti

Nukelta į 5 psl.

MES

Atkelta iš 1 psl.

Spaudos gi sveikatą palaiko prenumeratą laiku užsimoką skaitytojai, sumanus redaktoriai ir bendradarbiai. Kanados Tėviškės Žiburiai tiksliai sako: "Lietuviams laikraščių leidimas yra idealistų pastangomis atremtas." Materialistai, ateikite idealistams talkon!

Bendruomenės valdyba ragina kitais metais minėti Maironio 100 metų gimimo sukaktį (gimė 1862 m. spalio 21 d.). Gerai — minėkime! Kaip kun. Vienažinskio dainos, kurių pirmą laidą išleido Vienybė šio šimtmečio pradžioje, įėjo į liaudies sąmonę, taip daugelis Maironio posakių virto patarlėmis. Pavyzdžiui, kalifornietis dr. A. Valinčius, kalbėdamas 9 lietuvių seselių benediktinių suroštame Belgijos Liege vakarėliui (dalyvavo 80 lietuvių) išskyrė Maironio "maisos rūbai margo svieto", teigdamas, kad istorija tai malūnas, kuris ir stipriausias bel atkakliausias imperijas sumala. Sumalė carus, sumals ir bolševikus.

Mūsų karių žurnalas Karys lapkričio laidoje tarp kviečių (dr. K. J. Jurgėlos rašinys apie Beleckį) turi ir kukalių — slapuko teigimą, girdi: "Rooseveltas ir Stalinas sunaikino Baltijos valstybių nepriklausomybę." Turime ne Baltijo, bet Pabaltijo valstybes ir jas sunaikino, rodos, Stalino ir Hitlerio (per Molotovą ir Ribentropą) "broliškas" būčkis. Ne jau šį įvykį ir bendradarbis, ir redaktorius pramiegojo? Roosevelt Washingtonas gi ir šiandien vienintelė vieta, kuri tebeprapažįsta visu pilnumu Rooseveltto "sunaikintų" Pabaltijo valstybių diplomatinis atstovus!

Maskva draugų neturi, bet turi "priešą" Tito, kuris, iš dėdės Samo milijonus paramos gavęs, stipriai pučia Kruščiovo dūdą.

Prof. Eretas, mus lankydamas, ramino: "Nenusiminkite: nubirančiųjų buvo ir bus." Bet, visgi, kad Lietuvių Studentų Sąjunga per metus neteko pusės narių (300 iš 600), skaudus įvykis. Įdomus dalykas: mūsų studentų skaičius augstosiose Amerikos mokyklose daugėja, narių saungoje mažėja.

Šią skiltį skaitantiems ir vėl primename Vilkaviškio apylinkėje sakomą: "Iššoka žodis nepaikam, paslysta koka negirtame".

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

VIENYBĖ, 1961 m. gruodžio 1 d.

Kaip atrodo gyvenimas Lietuvoje

(IŠTRAUKA IŠ VLIKO VYKDOMOSIOS TARYBOS PIRM. J. GLEMŽOS PRANEŠIMO VLIKO METINĖJE SESIJOJE LAPKRIČIO 25 - 26 D. D.)

Šiais metais Sovietų Sąjunga metė šūkį: "Žengiame į komunizmą!" Pagal naująją komunistų partijos programą komunistinė visuomenė turi tvarkytis principu "iš kiekvieno pagal jo sugebėjimus ir kiekvienam pagal jo poreikius".

Komunizmo teoretikų tarpe kilo ginčai ar jau dabar praktiškai galima sudaryti tokiu principu besitvarkančią visuomenę. 2-jame partijos suvažiavime prieita išvada, kad į tokią visuomenę bus galima pereiti tik palaipsniui iki 1980 metų, paliekant iki to laiko senas visuomenės darbo ir reikalingų prekių įsigijimo formas, t. y., paliekant piniginį atlyginimą už darbą pagal darbo išdavus ir piniginių atsiskaitymą už prekes, komunalinį ir kultūrinį patarnavimą.

Komunistinės propagandos mašina jau įjungta raginti žmones dirbti dar daugiau ir našiau, kad per 20 metų laikotarpį perėjimą į komunistinę visuomenę būtų galima įgyvendinti. Tokioje atmosferoje dabar tenka gyventi ir Lietuvai.

LIETUVOS GYVENTOJAI

1959 m. sausio 15 d. surašymo duomenimis, Lietuvoje buvo 2,711,000 gyventojų. Jų tarpe: lietuvių 2,151,000, 79,3%, rusų 231,000, 8,5%, lenkų 230,000, 8,5%, baltarusių 30,000, 1,1%, žydų 25,000, 0,9%, ukrainų 18,000, 0,7%.

VLIKO REZOLIUCIJOS

Atkelta iš 4 psl.

agresiją prieš Lietuvą ir josios inkorporavimą į Sovietų Sąjungą. Tokiu keliu plečiami kultūriniai mainai būtų ne lietuvių išieivius ryšiai su Tėvyne, o Lietuvos laisvės kovojė pasimetusių lietuvių santykiai su Lietuvos okupantais;

4. Lietuva tebėra tarptautinės bendruomenės narys, nes jos aneksijos nepripažino ir nepripažįsta didžiosios laisvės pasaulio valstybės. Tai yra ginklas mūsų kovojė dėl Lietuvos suverenų teisių atstatymo. Sovietų Sąjunga visokiais būdais ir kiekviena proga siekia šį teisinį ginklą Lietuvai iš rankų išmušti. Savaiše suprantama todėl, kad kiekvieno mūsų yra pareiga vengti visa to, kad Lietuvos okupacijos pripažinimą de jure lengvintų ar jį implikuotų;

5. Esamosiose sąlygose kultūriniai ryšiai yra galimi tikrai tarp paskirų asmenų, tačiau jie turi būti palaikomi visu atsargumu, kad toks bendradarbiavimas nepažeistų pagrindinių kovos principų už Lietuvos suverenų teisių vykdymo atstatymą ir kad jis savo ruožtu nepakenktų likusiems krašte lietuviams.

III. Krašto pažinimo reikalai:

Organizuoti atskirų šakų žinovų ir suinteresuotų asmenų pasitarimus dabartinei Lietuvos būklei išaiškinti įvairiose srityse, kaip literatūros, meno, ūkio, teisės ir t.t.

IV. Politinio darbo koordinacija

Sesija, įžvelgdama reikalą suburti visas lietuvių jėgas Lietuvos laisvės kovai vesti ir koordinuoti, nutarė pavesiti VLIKO Prezidiumui kontaktuoti suinteresuotas tuo reikalą organizacijas ir paruošti planą vieningam Lietuvos laisvinimo darbui įgyvendinti.

Pagal tuos pačius duomenis, iš viso lietuvių Sovietų Sąjungoje yra 2,326,000. Apie 97,8 procentų lietuvių naudoja gimtąją kalbą. Pateikiamas ir Latvijoje gyvenančių lietuvių skaičius. Jis siekia 32,000. Kur yra likusieji 175,000 lietuvių, statistika nenurodo. Tenka spėti, kad didžioji dalis yra tremtyje, o dalis įvairiuose Rusijos miestuose.

Gyventojų prieauglio Lietuvoje šiuo metu santykis yra 1000:10, o bendras gyventojų skaičius yra pašokęs iki 2,800,000. Prileidžiama, kad atvežama į Lietuvą daugiau nei išvežama įvairiems darbams jaunimo į tolimas sovietijos sritis.

Miestuose dabar gyvena apie 35% visų Lietuvos gyventojų, kaimuose - 65%.

ZEMĖS ŪKIS

Kaip ir kitkas, žemės ūkis planuojamas iš apačios pirmųjų instancijų iki viršūnių, tačiau praktiškai tie planai pačių viršūnių labai dažnai griaujami. Pabaltijo kraštai generaliniame Sovietų Sąjungos plane priskirti gyvulininkystės produktų gamybos zonai. Bet šių metų pradžioje Chruščiovas staiga paskyrė Pabaltijo kraštams privalomus grūdų kontingentus (prievoles). Lietuva šiais metais privalo atiduoti 65,000 tonų, o kitais metais laipsniškai daugiau.

Grūdinių kultūrų derliai sovietinėje Lietuvoje dar toli gražu nepasiekė prieškarinių. 1939 metais grūdų derlius Lietuvoje (be Klaipėdos krašto) buvo 1,824,510 tonų, o dabar tik už kelių metų numatyta padidinti iki 1,640,000 tonų.

Aišku, kad toks ūkininkavimas "veikia destruktvyviai bendrą ūkio vystymąsi. Šiais metais neįvykdytas pieno supirkimo planas.

Galvijų skaičius auga lėtai ir dar nepasiekė prieškarinio lygi. Faktiniai prieaugli išaugina kolchozininkai savo 60 arų sklypuose.

Nusausinimas vykdomas gana plačiai. Iki šiol statistikos duomenimis Lietuvoje nusausinta 780,000 ka dirvų, iš jų 200,000 uždaru drenažu. Tačiau retkarčiais tiek Vilniaus radijas, tiek spauda nusiškundžia, kad nauji įrenginiai po to paliekami be jokios priežiūros, dažnai genda, nelauki ir nevisada remontuojami.

NAIKINA VIENKIEMIUS

Paskutiniais metais kolchozinė sistema Lietuvos žemės ūkyje vis labiau įtvirtinama. Palaipsniui pradeda mas įgyvendinti vienkietį perkėlimas į kaimo tipo gyvenvietes. Tokiose gyvenvietėse statomi tipiniai gyvenamieji namai kolchozininkams, už kuriuos iki šiol dalį išlaidų padengdavo kolchozas, dalį pats jo narys. Pagal naujus planus numatoma iš viso pastatyti 200,000 tokių namų.

Tam reikalui mokslų akademijos statybos ir architektūros institutas sudarė naujus projektus ir paruošė statybai reikalingų medžiagų gamybos technologiją. Šis užsimojimas perkelti Lietuvos žemdirbius į kaimus tapo būtinu todėl, kad Lietuvoje vyravusi vienkietį sistema dar ir dabar yra stiprus pagrindas į kiekvieno lietuvių ūkininko kraują įaugusiai žemės nuosavybei priminti. Neteikę įprastinio gyvenimo pagrindo - savo vienkietio - valstiečiai bus greičiau įjungiami kolchozinėn vergijon, jų gyvenimą, bet kokią veiklą bus galima žymiai geriau kontroliuoti.

PRAMONĖJE NESISEKA

Nežiūrint bendro Lietuvos pramonės augimo paskutiniaisiais metais, jos vystymasis vis dar šlubčioja. Be-

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

Vaclovas Sidzikauskas ir dr. Petras Vileišis VLIKO posėdyje.

sigirdami pasiekimais ir pateikdami propagandinius skaičius, patys Lietuvos vadovai yra priversti pripažinti ir daug trūkumų.

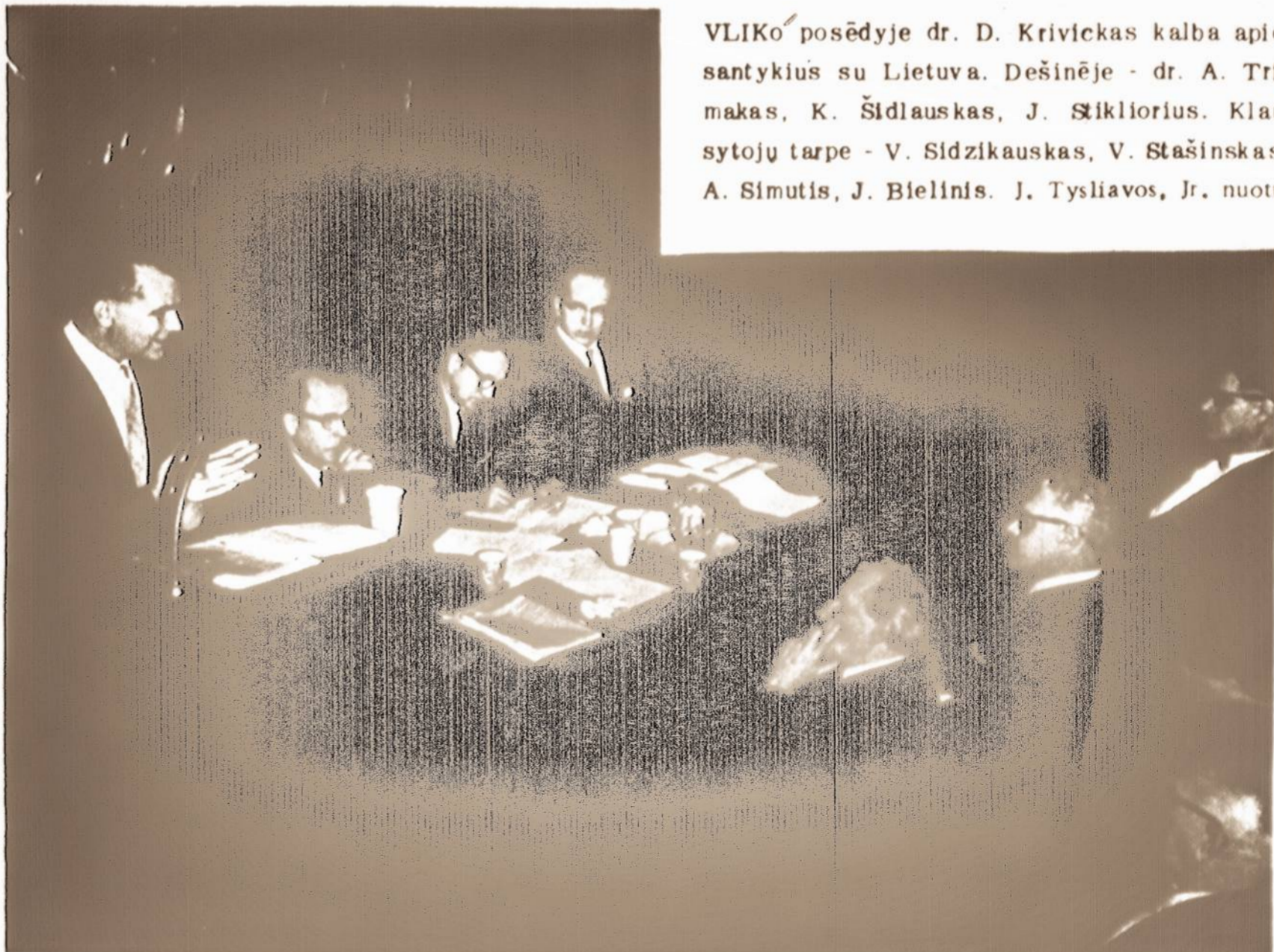
Eilė įmonių ir gamyklų dažnai neįvykdo darbo našumo kėlimo ir savikainos mažinimo planų, blogai, nerūpestingai panaudoja žaliavą, elektros energiją. Per šių metų devynis mėnesius pramonės darbuotojai neįvykdė darbo našumo kėlimo užduoties. Dėl to mėsos, pieno ir žuvies pramonės įmonės nedavė užplanuotos produkcijos už 29,6 milijono rublių. Iki šio laiko 65% žvejybinų laivų prastovėjo uoste. Nepagaminų pagal planą žuvies produktų vertė siekia 8,2 milijono rublių.

Sovietiniai planai išvystyti Lietuvoje prietaisų gamybą dalinai įgyvendinti, jau dirba visa eilė įmonių, tačiau dėl painaus visasąjunginio planavimo toms pačioms prietaisų gamybos įmonėms nuolat trūksta sriegiklių, centravimo gražtų bei kitų įrankių ir jos priverstos šias priemones gaminti pas savę nepritaikytomis sąlygomis žymiai aukštesne savikaina ir blogesnės kokybės.

DARBININKAI IR TARNAUTOJAI

Viešai skelbiamais duomenimis, viso sovietinės Lietuvos ūkyje 1961 metų pradžioje dirbo 605,000 darbininkų ir tarnautojų (be kolchozininkų).

VLIKO posėdyje dr. D. Krivickas kalba apie santykius su Lietuva. Dešinėje - dr. A. Trimakas, K. Šidlauskas, J. Štiklorius. Klausytojų tarpe - V. Sidzikauskas, V. Stašinskas, A. Simutis, J. Bielinis, J. Tysliavos, Jr. nuotr.

PASKUTINIS SUDIEV POETUI JUOZUI TYSLIAVAI

Juozas Petrėnas

Poeto ir spaudos darbuotojo mirtis mums primena, jog netenkame tos kartos kūrėjų, kurie pradėjo savo darbą pačioje Lietuvos nepriklausomybės pradžioje. Šios kartos asmenys čia, prie Juozo karsto, akivaizdžiai išsitikina, kad laidojama ir atsivėlinama su šiuo reikšmingu laikotarpiu, o taip pat ir su šios kartos kūrėju — jaunatve. Pirmu žvilgsniu ši karta, atrodo, turėjusi puiklių progų visu pajėgumu pasireikšti savo kūryboje, bet tai tik graži iliuzija. Šioji karta išgyveno nepaprastai sunkias sąlygas buvo ypatingai nepalankios ir kelias, poetiniu terminu, buvo erškėčiuotas.

Pirmą kartą asmeniškai Juozą teko pamatyti jauno kareivio uniformoje. Tuo metu jis buvo liesas, augalotas jaunuolis ir, kas pažymėtina, ilgais plaukais. Mat, buvo tuo metu mada, kad poetas turi būti ilgaplaukis. Šią madą atvežė klek vyresnės kartos poetas Balys Sruoga iš Maskvos, kur jis pirmojo karo metu studijavo. Garsusis Balmontas, lygiai kaip ir gausis kitų poetų, buvo ilgaplaukis. Tad ir pas mus ši mada greitai prigijo. Kai paklausiau Juozo viršininko, Virbalio stoties komendanto, kas tas jaunuolis, šis atsakė: "Argi nežinai, tai mūsų poetas Juozas Tysliava". Čia buvo tik pasimatymas iš tolo, pirmas žvilgsnis.

Praėjo porą metų. Eidamas Laisvės alėja, ties kauniečiams gerai žinomais Apygardos Teismo rūmais, matau, eina tas pats jaunuolis. Jis staiga pasuka į mane, ištiesia ranką ir sako: "Dirbame vienoje dirvoje, tai būkime pažįstami". "Nu, būkime," sakau. O kodėl Juozas panoro tos pažinties, paslaptis labai paprasta. Mes su Kazimieru Binkiu, pradžioje greta savęs turėdami tik dar vieną, būtent Salį Šemerį, jau buvome išleidę Keturių Vėjų Pranašą, moderniosios literatūros užuomazgą. Tai atrodė Juozui nauja, drąsu ir nepaprastai patraukli. Juozas turėjo stipriausią troškimą būti ten, kur reikėsi naujosios kūrybinės idėjos, kur buvo daromi nauji bandymai literatūros ir meno srityje.

Juozas Tysliava prie savo rašomosios mašinėlės...

Mums, keturiavėjininkams, kaip mes greitai buvome praminti, kaip tik reikėjo tokių jaunuolių, kurie laužiasi į kūrybos kelią ir pasinėšę naujiems bandymams.

Vįsai natūralu, kad pradėjom susitikti ir karštai, karštais net aistringai, svarstyti rūpimus kūrybos klausimus. Nejučiomis prireikė suelti dažniau. Tada kilo reikalas įsteigti vėliau savotiškai pagarsėjusius Paldieninkus — pirmadieninius susirinkimus. Šie Paldieninkai buvo svarbūs ano meto jaunųjų rašytojų ir poetų gyvenime. Mes išdidžiai sakydavom, kad čia nėra nei meno šventykla, nei dirbtinio iškilmingumo posėdžiai, bet mūsų dirbtuvė — "poetų kalvė". Ne prabangai, ne pasismaginti, bet grynai kūrybiniam darbui buvo skirti šie Paldieninkai. Tiesa, vėliau pradėjo rinktis nemažas pasiilgusių gyvenimo meninio bendravimo asmenų skaičius, ir jie įnešė šiek tiek niveliuojančių nuotaikų.

Savo esmėje Keturi Vėjai buvo tikras mūsų lietuviškos žemės kudikis. Juos kažkas mėgino vadinti futuristiniu leidiniu. Bet jie tokie nebuvo, nes savo kūrybą nukreipė savitu keliu, o jeigu pas vieną ar kitą autorių pasitaikydavo futuristiniai motyvai, tai vis tiek jie buvo persunkti grynai lietuviško pobūdžio pradmenimis.

Juozas Paldieninkuos buvo ešerys savam vandenyje. Sakau: ešerys, ne be reikalo. Nes jis drįso savo sketerą pašaušti ir savus nusistatymus bandydavo praveisti. Kaip būdingą detalę tenka priminti,

kad Binkiu įtaigojant, buvo nustatytos taisyklės, jog turi teisę kalbėti prisilaikydami vyresniškumo. Tad Juozui tekdavo kantriai laukti, kol kiti pasisakys. Jis užė ir pyko, bet turėdavo nustatytos tvarkos laikytis. Paldieninkuos autoriai skaitydavo savo poeziją ir prozą. Buvo aptariamai paskaityti kūriniai ir prasidėdavo kritika, grynai dalykinė ir dažnai negailėstinga. Neretai kildavo karšti ginčai ir Paldieninkai būdavo net triukšmingi.

Mes šiuose Paldieninkuose brandinom savo kūrybinį pajėgumą. Studijavom lietuviškas dainas, pasakas, mįsles, jau grynai kaip žodinės kūrybos faktus.

Aišku, rūpėjo pažinti anų laikų modernią literatūrą ir meną, o taip pat tyrinėjom žymesniųjų kūrėjų darbus. Iš vienos pusės mums darė įspūdingo didysis Majakovskis, o iš kitos pusės ekstravagantiškas Marinetti.

Betgi, po Keturių Vėjų Pranašo, metai ėjo, o mūsų pažadėto žurnalo, pačių Keturių Vėjų, vis nesimatė. Tuo metu Binkis susitrauzgė Stolyptino dvaro Kalnaberžio krūmuose. Kadangi mums buvo svarbu ištesėti garsiai skambančius pažadus, tad, nieko nebelaukiant, teko išleisti pirmąjį Keturių Vėjų numerį. Čia Juozui atiteko svarbus vaidmuo. Jis davė mūsų nuotaikoms tinkamų rašinių ir, kas svarbiausia, surado gerą mecenatą, Stikliorių iš Klaipėdos, kuris ryžosi leidinį parodyti pasauliui.

Dėl vienos, išskirtinai svarbios, priežasties turiu

paminėti garsų Keturių Vėjų telsmą, įvykusį Vytauto Didžiojo universiteto didžiojoje salėje. Teismas, tarp kitko, buvo savotiškas, nes mūsų gynėjas mėgino mus kaltinti, o prokuroras bandė mus teisinti. Tai, žinoma, nesvarbu, bet pats teismo sprendimas buvo reikšmingas ir taip maždaug skambėjo: "Pasmerkti keturiavėjininkus sunklems literatūros darbams". Tai faktinai buvo komplimentas ir mūsų pastangų teigiamas vertinimas. Bet...o kokias skaudias, nelemtas likimo ironijas! Po šio, mus paskatinančio teismo sprendimo, taip nutiko, kad mūsų daugis tolydžio pradėjo sklaidytis, įsijungti į pašalininius darbus, nuėjo į laikraštiją ir nutolo nuo tiesioginės kūrybos. Neliko laiko, pritrūko pasiryžimo literatūriniam darbui. Šio skaudaus likimo neišvengė ir Juozas.

Šios šalies lietuvių visuomenė Juozą pažįsta kaip redaktorių, kalbėtoją ir visuomenininką. O aple jos svarbiausį pašaukimą, apie jo poeziją, žino tik nuogirdomis. Reikėtų tačiau atsiminti, kad kasdieniai jo darbai, kokie svarbūs šlandien mums jie atrodytų, vis dėlto niekada neatsvers jo poetinės kūrybos. Praelis laikas, ir Juozas pagrįstai bus vertinamas ir pripažintas kaip poetas, palikęs eilę savo knygų, kurios

vertingos šlandien ir nebus užmirštos ateltyje.

Čia nėra gera proga vertinti Tysliavą poetą — tai bus galima padaryti vėliau parengiant jo kūrybos išsamų apžvalgą. Bet viena galima pasakyti, kad pagrindinis jo kūrybos bruožas, jo poezijos ryškioji savybė, tai jo pakili drąsa. Jis drįso sakyti savitą žodį, jis laužė laužėsi į žmonių širdis. O drąsa juk yra visokios kūrybos esmė. Iš čia išplaukia jo patetingumas. Atsiminkim, kad Tysliava buvo ir liks jaunimo poetas. Jis jau turėjo džiaugsmo patirti savo kūrybos atspindį žmonių širdyse. Jis pavydėtinai greitai išpopuliarėjo ir buvo pripažintas.

O kas jis mums buvo, kaip svarbios asmenybės mes netenkame, tik pamažu suprasime. Kai pagyvensime, pasidairysime ir atriks laikino pobūdžio nuotaikas.

Čia, kur paskutinius dešimtmečius Juozas gyveno ir tiesiog legendarinu atsidėjimu dirbo savo žmonėms, mes jo gaillmės. Bet žinokime, kad Tysliava ir šlandien Lietuvoje neužmirštas. Yra žinių, kad jaunimas Lietuvoje Tysliavos kūrybą skaito, ja gėrisi. Ir būkime tikri, jog jis tol nebus užmirštas, kol lietuviška širdis degs savos šalies meile.

Tad paskutinis sudiev — jaunų dienų draugui, broliui paldieninkiečiui.

Juozas Tysliava savanorio kareivio uniformoje.

Dviejų lietuvių nuotyčiai Šiaurės Karelijoje

V. KAMINSKO piešiniai

JUOZAS POŽERA

— Už Osterio tęsiasi didžiuliai negyvenami miškai, — dėstė mums Vasilis. — Kurtiniai ten jaučiasi saugūs. Jiems Osteris — patikimiausias sargas. Nė vieno medžiotojo nepraleis. Bet mes pabandydysime, a?

Dabar mudu su Vaciu tylejome. Karštakošiškai išsišokti, sutikti, apsiselbti — lengvas dalykas. Bet pasiryžimas lengvai gali ir išgaruoti, kai teks ne žodžiais, o iš tiesų stoti ant išgraužto Osterio ledo. Reikėjo viską rimtai pasverti, rimtai pergalvoti.

— O kaip tai galima padaryti? — paklausė Vacys.

— Nežinau ar pavyks, bet surizikuoti galima, užsidedus plačias bėdes. Žmonės eidavo. Mano tėvas šitaip bandydavo. — atsakė Vasilis ir kiek patylėjęs pridūrė: — Reiktų išeiti švintant. Po nakties šalčio ledas sutvirtėja.

Ši mintis mus padarino. Iš tikrųjų, būdami naktį medžioklėje, brisdami paryčių per pelkes ir gausius upokšnius, mes kartais patys stebėdavomės, kaip greitai ir stipriai naktis viską užkloja leduku.

— Ką gi, bandykime! — nusprendėme vienu balsu.

Vakare susirinkome Vasilio troboje ir pasirošėme kelionei. Vasilis atitempė tris poras plačių slidžių. Pritaikėme kiekvienas savo kojai diržus, pabandėme, ar nekrenta žingsniuojant. Diržus, laikančius kulną, visai nuėmėm ir palikome tik vieną dirželį per pirštus: jei kartais įlūžtumei, lengvai galėtum slides nukratyti nuo kojų. Kitaip, su slidėmis ant kojų, niekad neišsikapanotumei iš eketės.

Visą naktį nesumerkiau akių. Girdėjau, dūsavo, vartėsi nuo šono ant šono ir Vacys.

Atsikėlėme su tamsa ir, išėję kieman, laukėme Vasilio. Paspaudę rankas, netardami žodžio, kaip visuomet, vorele patraukėme prie Osterio.

Priešaušrio prieblandoje kitas krantas skendo rūke, neaiškiai juoduodamas neryškiomis, praskydusiomis miško viršūnių apybraižomis, ir atrodė nepasiekiamai tolimas, nors Vasilis tikino, kad čia truputį daugiau kaip puskilometris. Jis nusimetė nuo pečių kelionmaišį, išėmė iš jo tvarkingai suvyniotą ilgą virvę, ištraukė kirvį. Prasibrovęs į tankų jauną pušyną, greitai nuvertė šešetą aukštų ir laibų pušaičių.

— Kam?

— Po pažastimis nešime pasikišę, — paaiškino Vasilis. — Jei slidės pragarmės, — kartys išlaikys.

Tylomis mes padėjome apgenėti pušelių šakas, pabandėme karčių stiprumą. Rodos, patikimos.

Rašytojo Antano Škėmos kapas Cypress Hills, Brooklyne. Nuotraukoje - velionės žmona Janina padeda chrizantemų ir rudens gėlių vainiką ant kapo. Lapkričio 29 dieną rašytojas Antanas Škėma būtų minėjęs savo 50 metų amžiaus sukaktį. J. Tysliavos, Jr. nuotraukos

PASIVAIKŠČIOJIMAS

Mudviejų pasivaikščiojimo tikslas buvo Kinų Miestas. Ejome Canal Street. Panorome vazų, demonų, Budų, įstrižų akių. Dangų pamiršome. Žvilgsnį į gatvių properšas atidėjome pirmadieniui. Atsigrįžome į vitrinas. Vazos žiūrėjo puošnios ir santūrios. Palenkėme galvas ir sukalbėjome trumpą maldelę sekmės dievui išsivertusiu pilvu, jis iškėlė rankas, jis kvatojo, nes, jo nuomone, gyvenimas linksmas net amerikiečiams. Mudu norėjome įsigyti kai kurių daiktų: žydrą vazą — reļjėgingos gėlės, kaip šokančios kurtizanės; demonišką šunį — prasižiojęs snukis, lyg ichtiozauro; išsitiesusi Buda — galutinė ramybė, kaip vakarinio dangorėžio siluetas. Bet mudu įsigijome juos žvilgsniais, nes neturėjome pinigų.

Šaligatviuose stovinėno kinai. Jie išdėstė dėžese džiovintą maistą, tarytum Gobi dykumoje susiraukšlėjo į akmenukus didžiulių vištų skilviai ir kepenys. Kinai stovinėjo ir liėsi ir pilvoti, abstrakčios raidės pleveno

FRAGMENTAS IŠ RAŠYTOJO A. ŠKĖMOS "ČELESTA". IŠLEIDO NIDA, 1960 M.

baltuose plakatuose, turistai iš Dakotos, iš Texaso, iš kitur ėjo išsižioję ir pavargę.

Mano Žmonos akys — rūpestingas tarnas nužluostė dulkes brangakmeniams, kurių pavadinimą užmiršo šlifotojai. Mano siela, šiuo atveju išnuomojau ją iš seno kino, jis keitė restorane plokšteles, mano siela vėpėjo dūmais, ir aš turėjau gerą valandą laiko, kol ji išgaruos.

Kiniškos dainelės garsai buvo kaip hieroglifinės raidės, kaip mamutų piešiniai uolų kiaurymėse, kaip oro burbuliavimas ryžių pelkėse. Mudu ėjome Kinų Miestu. O toliau buvo kelias į tiltą. Į Manhattan Bridge. Ir šalia — į Didįjį New Yorką.

Kodėl mudu prabėgome Kinų Miestu? Norėjau išstęsti savo mirtingos sielos egzistenciją ir pasirinkau skubų bėgimą, mano Žmona... stipriai suėmiau jos ranką.

Į literatūros biciulius

Antano Škėmos raštams išleisti fondo organizacinė komisija, giliai vertindama tragiškai žuvusio rašytojo Antano Škėmos įnašą į lietuvių literatūrą, ryžtasi išleisti kiek galima pilnesnę jo raštų laidą. Tam reikalinga literatūros biciulių talka.

Mes tikim, kad lietuvių literatūros biciuliai ir A.Škėmos žodį branginą skaitytojai supras jo visų raštų paskelbimo svarbą tiek šiandieniam, tiek ir ateities skaitytojui.

Kreipiamės į Jus, tikėdami, kad ir Jūs norėsite savo įnašu įsijungti į A.Škėmos raštų išleidimo fondą.

Joks įnašas nėra per kuklus, joks įnašas nėra per didelis. Juos prašome siųsti šiuo adresu: dr. Jonas Valaitis, 2547 West 45th St., Chicago 32, Ill.

A. Škėmos raštų išleidimo fondai atsuntė: L. Smulkštys, Jr. 25 dol., dr. A. Razma 20 dol., po 10 dol.: A. Butaitė, dr. F. Kaunas, dr. J. Puzinas, E. Veleckis, be to, G. Karnauskienė 2 dol.

Kanadoj gyvenęs Pr. Alšėnas, 15 m. rinkęs iš lietuvių laikraščių, užrašinėjęs iš žmonių ir pats kūręs, be to, vertęs iš svetimos spaudos, sudarė juokų bei anekdotų rinkinį — knygą su 797 juokais. Turinys įvairus, tenka tyliems, ramiems pasaulio valdovams, bet ir despotams. Paliečiami mokslininkai, rašytojai, kompozitoriai, aktoriai, dailininkai ir kt. Nemažai ir šeiminių gyvenimo nuotrupų. Knyga "Juokimės" duota rinkti Immaculate Press Putname

Kristina Škėmaitė, rašytojo Antano Škėmos duktė, lūdi prie Juditos Audėnaitės kapo Cypress Hills kapinėse, Brooklyne.

— Sėskim, — parodė Vasilis į didžiulį, samanomis apžėlusį akmenį. Jis išsitraukė rūkalus, pavaišino mus ir prabilo: — Klausykite atidžiai. Vorele eiti netinka, nes pirmasis išjudins, suaižins ledą ir antras arba paskutinisys tikrai galės įlįsti. Eisime vienas nuo kito per dešimt žingsnių. Kiekvienas į dantis įsikąs virvę ir, aišku, jeigu kas nors tokio, padės draugui... Ir dar vienas dalykas: žiūrėkite, rūpestingai apeikite kiekvieną iš vandens kyšantį akmenį ar žolį, kuokštą. Tokiose vietose ledas būva silpniausias.

— O kaip ant ledo užeisime, jei visi krantai atšutę?

— Va, — patapšnojo Vasilis per tas pačias kartis.

Tuo metu jau spėjo prašvisti, ir mes, kiekvienoje smulkmenoje pamėgdžiodami Vasilį, ėmėme kraustyti ant ledo. Taip pat, kaip ir Vasilis, permetėme nuo kranto ant ledo savąsias kartis, kuprines ir šautuvus užsimeitėme ant pečių, į rankas pasimeitėme slides ir, balansuodami iki cirkininkai, įsikandę dantyse virvę, žingsnelis po žingsnelio slinkome linkstančiomis nuo svorio kartimis į ežerą. Štai pagaliau ir dantyto ledo kraštas. Atsargiai, nenulipdamas nuo karčių, užsidedu ant kojų slides, o po to pritūpęs traukiu į save kartis, pasikišu jas po pažastimis ir žvilgteliu į draugus. Jie taip pat

pasiruošę: vienas kairėje, kitas — dešinėje. Abu taip pat laiko dantyse įsikandę virvę, kuri neįtempta, bet laisvai nukarusi lankais nuo vieno iki kito dantų. Iš šalies žvilgtėrėjus, tur būt, linksmas būtų reginys, bet mums buvo maži juokai.

Žingsnelis po žingsnelio, sprindis po sprindžio mes slinkome traškančiu ledu tolyn. Atsargus žingsnis, įtampos sukaustytas kūnas

ir nemažas krovinys tuoj apipylė prakaitu. Dantyse sukąsta virvė kliudė alsuoti... Tačiau vis tik mes slinkome pirmyn į „pažadėtąją žemę“ — kitą Osterio krantą, kuris dabar, saulei patekęjus, atrodo pasiekiamas ranka.

Aš maudžiausi pirmasis.

Viskas įvyko vienu akies mirksniu. Abi slides pralaužė per naktį užsitraukusią ploną ledo plutelę ir nugrimzdo it košen. Tik pajutau, kad aš, pakibęs ant karčių, iki pažastų murdausi lediniame vandenyje. Virvę tebelaikiau sukandęs dantyse. Kokia laime, kad ji buvo neįtempta. Kitaip, savo svoriu tikriausiai būčiau išplėšęs dantis.

— Neišsigąsk... nepasimesk! — atskrido iš abiejų pusių padrasiantys šauksmai, ir aš tarsi atgavau kvapą ir šaltą protą. Taip šaltą...

Apvijau virvę vienos rankos riešą, paskui — kitos ir, su spaudęs po pažastimis kertis, akimis maldavau, kad tik greičiau p mane vilktų iš šitos prakeiktos, nepakenčiamos maudyklės.

Išlupo šlapią ir varvantį it ruonį. Guledamas ant ledo, nepataikydamas danties ant danties, išgraibiau iš eketes slides, ir po minutės mes stūmėmės tolyn.

Už keliasdešimties žingsnių šmurkštelejo po ledu Vacys. Nespėjau grįžtelti jo pusen, kai iš kito šono išgirdau:

— Ach!

Tai maudėsi Vasilis.

Akimirksniu siaubas sukaustė mano rankas ir kojas: laukiau, kad štai ir aš vėl-atsidursiu lediniame vandenyje. Tuomet, gali sakyti baigta: niekas neišties pagalbos rankos. Bet kas tai? Vasilis ir Vacys, spiaudydamiesi ir keiksnodami, nė nebando užsikabroti ant ledo, o krūtinėmis trupina jį ir it ledlaužiai brenda į kranta. Negilu! Vadinasi...

Mano džiaugsmą vėl staiga atšaldė ledinis vanduo. Jis siekė krūtinę, gniaužė kvapą, stingdė sąnarius. Po kojomis jaučiau akmenuotą, nelygų ežero dugną, surankiojau į paviršių išplaukusias slides ir tlesiomis pasileidau į krantą.

Vytauto Mazelio nuotrauka

Atsisveikinimo vakarą...

LAPKRIČIO 14 D., VIENYBĖS NAMUOSE, PRIE JUOZO TYSLIAVOS KARSTO PASAKYTOS KALBOS. LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS VICEPIRMININKO PR. NAUJOKAIČIO, PRAVEDUSIO ATSIŠVEIKINIMO VAKARĄ. VYTAUTO ŠIRVYDO IR VACLOVO SIDZIKAIUSKO KALBOS VIENYBĖS SKILTYSE JAU TILPO. DABAR SPAUSDINAME KITŲ ASMENŲ IR ORGANIZACIJŲ ATSTOVŲ PAREIKŠTUS ŽODŽIUS.

KONSULAS V. STAŠINSKAS:

Gyvo liūdesio slėgiami, telkiamės prie Juozo Tysliavos karsto paskutiniam atsisveikinimui. Negalėtinga ir stalgi mirtis vėl skaudžiai mus palietė, pasiimdama vieną žymiųjų mūsų tautos asmenybių, nepriklausomybės kovų savanorį, poetą, kūrėją, publicistą, redaktorių. Juozo Tysliavos pastangos ir nuopelnai seniausią lietuvišką laikraštį išlaikyti visados pasiliks jo energijos ir pastryžimo pavyzdžiu, o ir liudininuku jo nuopelnų lietuviškajai kultūrai.

Generalinio Konsulato Ištaigos, Generalinio Konsulo Jono Budrio, mano kolegos Aniceto Simučio ir savo vardu, reiškiu velionii pagarbą ir užuojautą jo daugelio darbų ir pastangų talkininkams, jo žmonai Valerijai ir sūnui Juozui.

KAZYS CHELEDEN
Liberty Federal and Loan Association, Prezidentas

Philadelphijos lietuvių vardu noriu tarti paskutinį atsisveikinimo žodį velionii Juozui Tysliavai, kuris mus taip tankiai lankė ir kuris mums buvo taip brangus savo uždeganciais žodžiais, kad mes nepamirštume esą lietuvių. Jo darbai, jo žodžiai, jo apsilankymai mūsų Philadelphijoje nebus užmiršti ilgus, ilgus metus. Mes norime dabar Juozui pareikšti savo pagarbą ir padėką už jo darbus. Ta proga reiškiu ir troškimą, kad mūsų tarpe atsirastų daugiau tokių vadų, kaip buvo velionis Juozas Tysliava.

HENRIKAS BLAZAS
VLIKo atstovas

1918 m. Juozas Tysliava, dar visai subrendęs jaunuolis, pasiėmė šautuvą ir išėjo Lietuvos nepriklausomybės ginti. Tą Lietuvos nepriklausomybę jis gynė iki pat savo paskutinės dienos, kurią atsisveikino su gyvenimu ne

savo žemėje Lietuvoje, bet čia Amerikoje.

Juozas, turbūt, yra sumušęs vieną didžiausių rekordų, būtent, Lietuvos nepriklausomybės skelbimo rekordą. Turbūt nei vienas lietuvis išelviijoje nėra pasakęs tiek nepriklausomybės minėjimo kalbų Vasario 16 proga, kiek jų pasakęs Juozas Tysliava, ne tik kiekvienais metais bent po vieną, bet net po keletą. Iš tų kalbų kiekvienas mūsų atsimenamė labai ryškius pavyzdžius, kartais, galbūt perdėtus, bet labai jam būdingus ir parodančius, kaip jis vertino Lietuvą ir kaip brangino savo tėvų žemę. Visi atsime name jo nepamirštamą palyginimą, kad daugiau Lietuvoje lietuvių yra sudėję kaulų kovoję už savo žemę, kaip anglii yra po Pensilvanijos kalnais...

Jis buvo individualistas, jis buvo liberalas, jis buvo demokratas. Negalima pasakyti, kad jis priklausė vienai kuriai partijai išimtinai. Galima pasakyti, kad visos partijos jautė jame savo dalį ir kad kiekvienai partijai jis atidavė taip pat savo dalį, toleruodamas visus ir būdamas pats didelis tolerantas. Jis ne tik redagavo Vienybę, jis stengėsi vienyti visus. Jis stengėsi įkvėpti tą vienybę kultūrinėje, visuomeninėje ir politinėje veikloje... Tai ta vienybė, kurios mes taip kartais pasigendame šiandien ir dar, galbūt, daugiau pasigėsime rytoj.

Kaip poetas, kaip žurnalistas, kaip laikraščio redaktorius, leidėjas, visuomenininkas — Juozas Tysliava nešė pilnai jam užkrautą didžią kovotojo dalį, kaip lietuvis. Už tai Vyriausias Lietuvos Laisvinimo Komitetas reiškia jam didžią pagarbą, gerbia jo atminimą ir dėkoja savo, o taip pat ir tautos Lietuvoje ir visos išelviijos vardu, Lietuvos Laisvinimo Komitetas reiškia užuojautą velionies žmonai, velionies sūnui, visiems Vienybės skaitytojams, bendra-

darbams, visiems jo artimiesiems, taip pat ir visai išelviijai.

Ilsėkis ramybėje. Juozai!

VYTAUTAS ABRAITIS
ALTS Pirmininkas

Man tenka nedėkinga pareiga tarti atsisveikinimo žodį Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos vardu, tos organizacijos, kurios steigėju ir vienu pirmųjų vadovų velionis kaip tik ir buvo.

Juozas Tysliava yra nusipelnęs amžinos pagarbos Amerikos lietuvių tarpe už daugelį darbų. Bet, man atrodo, didžiausios pagarbos yra verti du jo pagrindiniai darbai: išlaikymas pačio seniausio Amerikos lietuvių laikraščio VIENYBĖS ir jo nepalaužiama ir bekompromisiniai karšta meilė savo tautai ir Lietuvai.

Ir todėl, reikšdamas šia proga užuojautą jo šeimai, noriu palinkėti, kad ji ir toliau eitų jo pramintu keliu.

JONAS PAKALKA
ALS Centro K-to atstovas

Be galo skaudu dalyvauti šiose atsisveikinimo išklmėse, kai tenka paskutinį sudiev sakyti žmogui, kuris ir savo amžiumi ir energija, o, atrodė, ir savo sveikata, pralenkė mus čia kai kuriuos susirinkusius.

Velionis Juozas, kurį asmeniškai pažinojau nuo pirmųjų nepriklausomybės dienų, buvo ne taip sau eilinis žmogus. Jo per anksti nutrūkęs gyvenimas buvo dvasiniui turiningas. Bet velionis nebuvo toks asmuo, kuris stengėsi taikytis prie kitų elgesio bei veiksmų. Velionis Juozas Tysliava, tik 18 m. sulaukęs, galbūt dar plačiau lietuvių tarpe buvo žinomas negu mirdamas 59 m. amžiaus. Jaunojo poeto maištaujanti siela neišsitemo ir ano laikotarpio mūsų kultūrinėse sąlygose. Poetas Juozas Tysliava įsijungė į tuometinę revoliuciną avangardinį lietuvių poetų literatūrinį būrelį Keturi Vė-

jai, vadovaujamą Kazio Binkio Velionies platus galvojimo diapozonas netilpo ir bet kuriuose grupiniuose rėmuose ir jam leidžiant bei redaguojant Vienybę. Dėl to velionis Tysliava ne visuomet ir ne visų buvo tinkamai suprantas. Jo liberali žurnalisto pažiūra skyrėsi daugumoje nuo mūsų nuomonės. Velionis Juozas Tysliava, kaip toks, buvo vienas tų lietuvių išlaikymo stulpų, ant kurių laikėsi mūsų lietuviška veikla.

Velionies žmonai Valerijai ir sūnui Juozui, reikšdamas užuojautą Amerikos Lietuvių Socialdemokratų Centro Komiteto vardu, jungiuosi ir asmeniškai drauge su savo šeima.

KAZYS OBOLĖNAS
Liet. Journalistų S-gos Pirm.

Juozai, ilgus metus Tu buvai uolus periodinės spaudos darbininkas ir sėkmingas laikraščio redaktorius. Kaip žurnalisto, įžymiausias kūrinys buvo Tavo VIENYBĖ. Ji mus informavo, švietė, ir puoselėjo mūsų viltis.

Juozo Tysliavos netekimas yra skaudus smūgis visai lietuvių žurnalistų šeimai. Reikšdamas paskutinę pagarbą Tau, Juozai, reiškiau kartu ir užuojautą liudiniui Tavo žmonai, sūnui Juozui, linkėdamas sėkmės jų tolimesniuose darbuose.

STASYS GUDAS:

Šitą paskutinę šios žemiškos kelionės valandą su Tavim, mielas Juozai, atsisveikinti yra liūdna ir skaudu. Liūdna visai lietuvių visuomenei Amerikoje, visiems tiems, kurie neša vergiją dartinėje Lietuvoje, Tavo artimiesiems, Tavo šeimai ir visiems, kurie degė ta pačia Tėvynės meile, kuria Tu degei visą savo gyvenimą.

Amerikos Lietuvių Tarybos New Yorko skyriaus vardu, tariau Tau, Juozai, sudiev.

ELENA KULBER
Moteryų Vienybės Pirmininkė

Jau nėra Tavęs, Juozai... Bet Tavo darbai pasiliks gyvi. Dar tiek daug neužbaigto darbo prie Tavo laikraščio, prie Tavo raštų, Tavo šeimoje. Kad ir atsiskyrei taip staiga, ir taip neilgai pabuvai su mumis, bet daug nuveikei.

Moteryų Vienybės ir savo šeimos vardu reiškiau didžiausią užuojautą Valei ir Juozukui. Linkime Jums, kad, kaip pirmiau, taip ir dabar užtektumėte jėgų tęsti tą svarbų spaudos darbą, kuris mums taip reikalingas.

VINCĖ LESKAITIENĖ
ALM New Yorko Klubu Pirm.

Lietuvių Moteryų Atstovybės ir New Yorko Klubu vardutariu Tau, Juozai, sudiev.

Ačiū už bendradarbiavimą. Mes pasigėsime Tavęs, pasigėsime Tavo entuziazmo. Tavo aštrios plunksnos, kartais labai aštraus žodžio... Be jo gyvenimas bus labai, labai tuščias.

Mes pasigėsime Tavęs... Ilsėkis ramybėje...

Vale, mes liūdime ir užjaučiame Tave, o Tau, Juozai, reiškiamo užuojautą ir tikime, kad Tu eisi savo Tėvo užbrėžtais keliais.

ZIGMAS RAULINAITIS
Kario redaktorius

Žymus kultūrininkas ir didelis lietuvis. Mes sakome, užgeso dar vienas žiburys. Juozas Tysliava buvo toks skaistus žiburys kovoję už lietuviybę. Jo kova vyko ne tik kultūrinėje bare. Jau čia buvo minėta, kad jam teko būti savo laiku ir tikruoju Lietuvos kariu. Kai laisvės trimitai sutrimitavo, į jaunuolius vos tik išėjęs Juozas Tysliava padėjo į šalį savo poezijos sąsluvinčius, stojo savanoriu į kariuomenę ir kovėsi už savo kraštą ir jo nepriklausomybę. Taikai įsigalėjus, jis ginklą vėl pakeitė plunksna, ir visa savo amžių, ypač čia Amerikoje, iki paskutinės dienos tęsė lietuviybės kovą.

Mums tenka semtis jėgų ir ryžto iš jo darbų, iš jo atkaklios kovos, nepasitraukiant iš lietuviybės kovų frontų iki pat paskutinio momento.

Man tenka didžiai liūdna pareiga atsisveikinti su Juozu Tysliava ir pareikšti jam pagarbą Ramovės Sąjungos New Yorko skyriaus, Kario žurnalo, jo bendradarbių ir skaitytojų vardu, o taip pat pareikšti užuojautą poniai Valerijai Tysliavienei, Juozui Tysliavai juniorui, ir visiems artimiesiems ir giminėms.

JONAS VALAITIS
Spaudos Klubu Pirmininkas
buv. Vienybės redaktorius

Liūdime atsisveikindami savo mielą Juozą. Skaudutarti paskutinį sudiev. Ypač skaudu tiems, kurie per išrius 30 su viršum metų drauge su Juozu Tysliava dirbo sunkų išelviijoj lietuvių spaudos darbą. Sunku dar ir dėl to, kad Juozo Tysliavos jau niekas nepakeis.

Šiandien susirinkęs jo būrys artimųjų, atsisveikindami įvairių organizacijų vardu, reiškia padėką ir liudi, kad, Juozo netekę, turėsime didelę spragą ne vien Amerikos lietuvių išelviijos gyvenime, bet ir visame lietuviškajame pasaulyje. Juozo Tysliavos pasiryžimas buvo išlaikyti seniausią pasaulyje lietuvių kalba leidžiamą laikraštį VIENYBĖ. Ta našta dabar tenka jo šeimai — žmonai Valei ir sūnui Juozukui, kurie yra sunkiai dirbę Vienybės laikraščiu, o dabar turės dar labiau pasitempti. Visi čia šiandien pareikšusieji užuojautas jaučiasi įsipareigoję padėti, kad Juozo Tysliavos šeimai pareikštoji užuojauta praktišku būdu būtų įgyvendinta, pagelbstint jai sunkiame spaudos darbe.

Konstantinas Petrauskas, mūsų bendradarbis iš Chicagos, su savo užuojauta prisistatė rašinyje, tarp kitų dalykų, rašo: "... Kur bebūdamas, ką be dirbdamas, negaliu užmiršti ir išsivaizduoti, kad mano bičiulio Tysliavos jau nebėra..."

Bronius K. Balutis, Lietuvos Ministras Londone.
Š. m. gruodžio 29 d., Ministrui Balučiui sukaks
82 metų amžiaus.

LIŪDIME...

Aukštai Gerbiama Ponia Tysliavienė,

Nuoširdžiai nuliūdę dėl netikėtos, perankstyvos Tams-
tos vyro mirties, mudu su žmona reiškiamė Tamstai gi-
lią užuojautą dėl Tamstos didelio gedulo.

Poetas, žurnalistas, visuomenės veikėjas, p. Juozas
Tysliava nuo pat jaunystės dienų savo daugialypiu talen-
tu ištikimai tarnavo lietuvių tautai. Sovietams okupavus
Lietuvą, velionis ypač aktingai gynė mūsų krašto intere-
sus ir laisvės atstatymo bylą. Jo mirtis yra didelis
nuostolis lietuvių tautai ir palieka skaudžią spragą Ame-
rikos lietuvių ir iš viso užsienio lietuvių visuomenėje.

Mano žmona visados atsimins savo bendrą darbą su
a. a. p. Tysliava Eltoje, o pas mane paliks dėkingas atsi-
minimas apie paramą, kurią velionis teikė Vienybėje
Lietuvos Diplomatinei Tarnybai ir man.

Prašau priimti su šios širdingos užuojautos žodžiais
mano labai aukštos pagarbos pareiškimą.

STASYS LOZORAITIS
Lietuvos Diplomatijos Šefas

Miela Ponia,

Dėl taip netikėtai ištikusios Jus ir Jūsų sūnų Juozą di-
delės nelaimės — Juozo Tysliavos mirties — prašau ir
Jus ir Jūsų sūnų Juozą priimti mano gilios ir nuošir-
džios užuojautos pareiškimą. Gal Jums abiem bus kiek
lengvesnė liūdėsio našta, kuomet žinosite, kad drauge su
Jumis giliai liūdi taipgi ir tūkstančiai — tūkstančiai lie-
tuvių, kurie pažinojo velionį Juozą, jo stambius darbus
ir didelius nuopelnus lietuvių literatūrai, laikraštijai ir
abelnai visai lietuvių tautai. Lietuvių tautiniame darbe
jis paliko ne vieną gilią pėdsaką, pramynė taką busimom
kartoms sekti.

Su dideliu pasigerėjimu patyriau ir Jūsų su Sūnum kil-
nų pasiryžimą tuo pramintu taku sekti ir tęsti toliau
Vienybės, — to seniausio lietuvių laikraščio, — leidimą.
Dieve, Jums padėk! Norėčiau tikėti, kad ir geros valios
lietuviai, — kiek kas gali, — Jums tame kilniame pasiry-
žime padės.

Nuoširdžiai Jūsų,

BRONIUS K. BALUTIS
Lietuvos Ministras.

Gerbiamai Poniai Valerijai Tysliavienėi,

Mirus Jūsų vyrui reiškiu Jums ir Jūsų sūnui gilią
užuojautą.

A. A. Juozo Tysliavos asmenyje lietuvių tauta nustojė
talentingo poeto, dinamiško veikėjo ir žurnalisto.

Mano pažintis su Juozu Tysliava siekia Lietuvos Ne-
priklausomybės pradžios laikus, kai aš dirbau Kariškio
Žodžio redakcijoje. Dar arčiau susipažinome, kai a. a.
Juozas dirbo mano tėvo Saliamono Banaičio leidžiamo
Žemdirbių Balso redakcijoje.

Reiškiu pagarbą

K. V. BANAITIS

*Reikšdami savo gilią padėką visiems - už laiškus ir
aukas mūsų didžiojoje nelaimėje, šia proga atsiprašo-
me, kad dėl vietos stokos Vienybėje, negalėjome pa-
talpinti visų užuojautos pareiškimus. Tai padarysime
sekančiose Vienybės laidose.*

Valė Tysliavienė ir sūnus Juozas

VELIONĖS JUOZO TYSLIAVOS ŽMONAI VALERIJAI IR SŪNUI JUOZUI TYSLIAVAI

Su širdgėla sutikome skaudžią žinią apie Juozo
Tysliavos mirtį.

Mes, kaip ir daugelis lietuvių, žinojome jį esant
dideliu patriotu, dideliu žmogumi. Jo poetinis ir
žurnalistinis talentas buvo gerai žinomas visiems
lietuviams.

Lietuvių tauta, plačiai suvokianti gyvenimą ir savo
ateitį visuomet gerbs jo didvyriškas pastangas per
debesis pamatyti saulę.

Reiškiamė gilią užuojautą.

Jį supratę draugai

Amerikos nuomonė

Salomėja Narkėllūnaite

kolonializmo klausimu

Pereitą savaitę Jungtinės
Tautos oficialiai paskelbė
Amerikos ambasadoriaus Ad-
lai E. Stevensono memoran-
dumą kolonializmo klausimu.
Jame išdėstoma JAV politika,
supažindinama su sovietiniu
kolonializmu ir įspėjama
laisvąjį pasaulį.

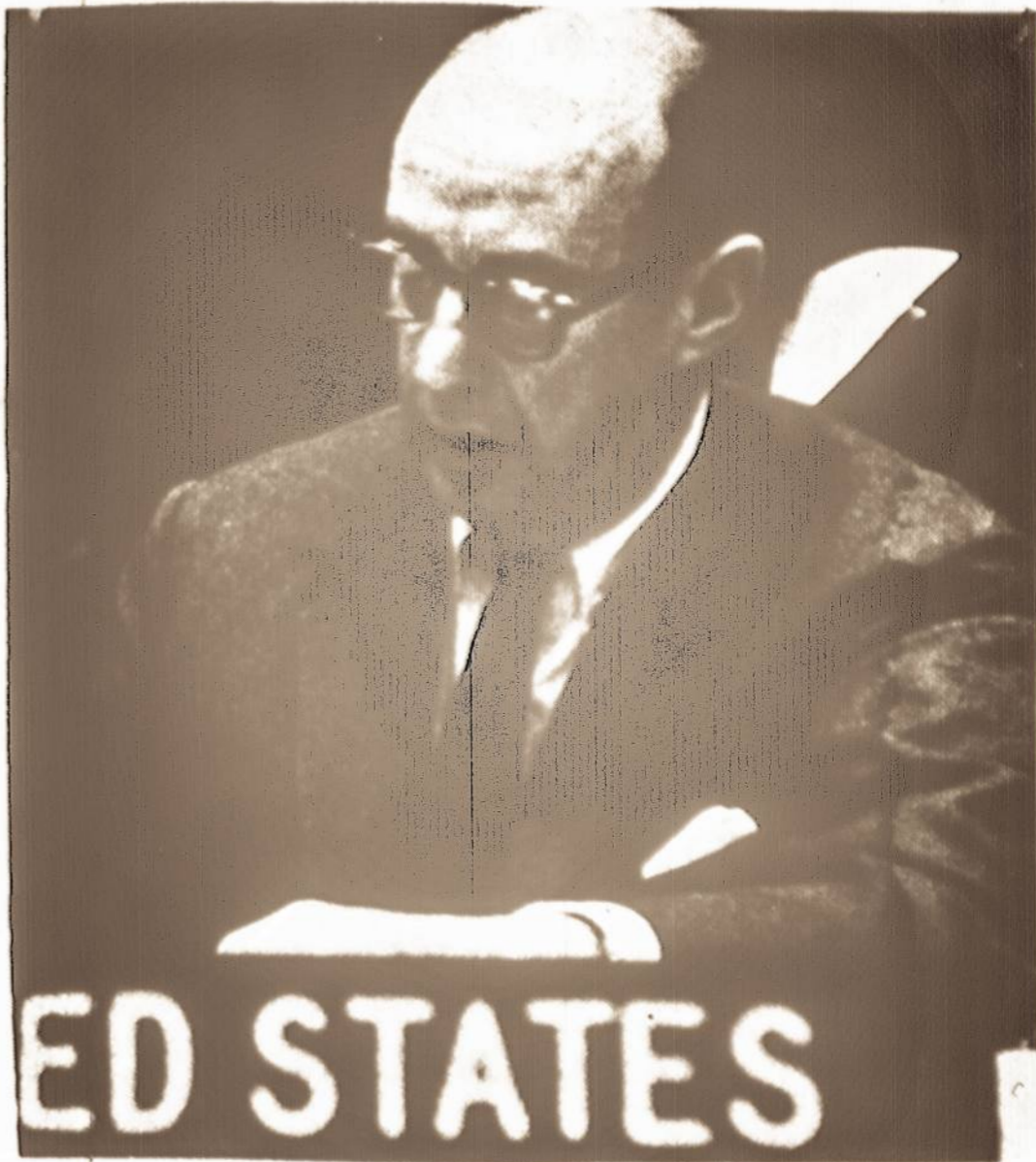
Tasai Amerikos dokumen-
tas parengtas kaip atsakymas
sovietiniam memorandumui,
kuris Jungtinėse Tautose bu-
vo paskelbtas anksčiau ry-
šium su Generalinės Asam-
blėjos diskusijomis.

AMERIKOS POLITIKA

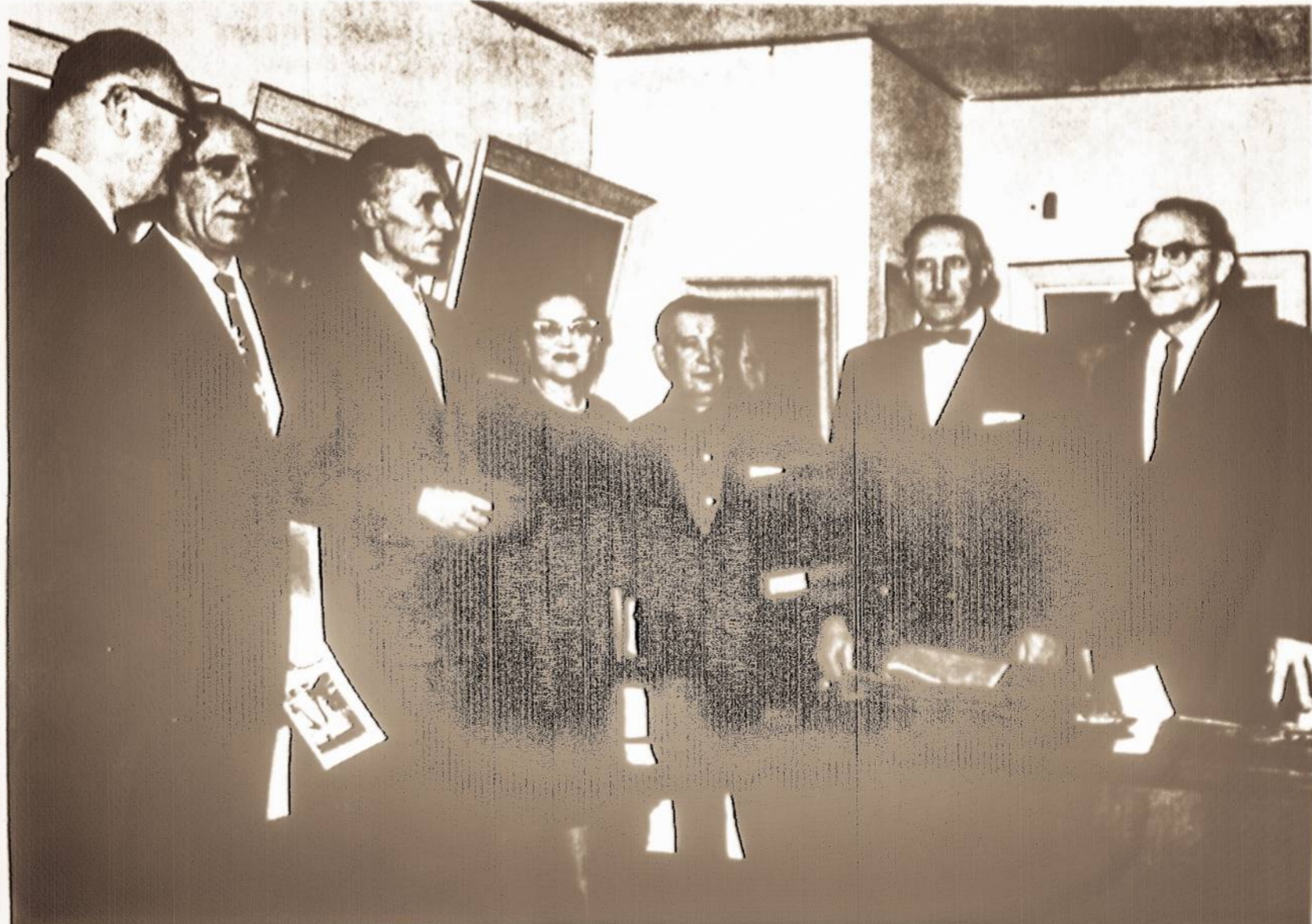
Amerika, kuri ir pati atsi-
rado pirmosios modernių
laikų revoliucijos prieš kolo-
nializmą rezultate, pasisako
prieš kolonializmą, nesvarbu,
kur ir kokia forma jis pasi-
reikštų.

Ji kaltina Sovietų Sąjungą,
kad pastaroji, stengdamasi
nuslėpti savo pačios prasi-
žengimus kolonializmo ir
žmogaus teisių srityje, išėjo
prieš Ameriką dviem punk-
tais. Sovietai kaltina, kad

Nukelta į 10 psl.

Amerikos Ambasadorius Adlai E. Stevenson Jungtinėse Tautose.

Lapkričio 25 d., Liberty Federal Savings and Loan Association Philadelphijoje, patalpose,
buvo atidaryta dailininko A. Rūkštelės paroda. Nuotraukoje - prof. Puzinas, A. Inpulevičius,
dail. A. Rūkštelė, Elena Vainiūnienė, Alg. Jonys, P. Didelis ir J. Česonis. V. Gruzdžio nuotr.

1961 m. gruodžio 16 d., šeštadienį, rengiamas

Žodžio ir muzikos vakaras

SKIRIAMAS PAGERBTI ŽUVUSIEMS:

JUDITAI AUDÉNAITEI
JURGIUI JAKS-TYRIUI
ANTANUI ŠKÉMAI

DR. HENRIKAS NAGYS - paskaita
HENRIKAS KAČINSKAS - Prozos ir poezijos ištraukos
ELENA KUPREVIČIČIŲ - smuikas; akompanuoja A. MROZINSKAS

VAKARAS IVYKS

CARNEGIE ENDOWMENT SALĖJE

345 East 46 Street, Manhattan, New Yorke

PRADŽIA 8 val. vakaro. ĮŽANGA 2.50 dol., MOKSLEIVIAMS - 1.50 dol.

VISUS MALONIAI KVIEČIA ATsilankyti

RENGIMO KOMITETAS

Mirė L. Lietuvnikas

Velionis Liudvikas Lietuvnikas

Lapkričio 21 d. Orlando, Fla., po sunkios ligos mirė Liudvikas Lietuvnikas, viešintis lietuvis, stambesnis apelsinų (orindžių) plantatorius Floridoje.

Gimęs 1894 m. Lietuvoje Liudvinavo valsčiuje, jis dar visai jaunas būdamas atvyko į Ameriką. Jam teko dirbti sunkiai ir įvairius darbus, tik atsikėlęs į Baltimore, Md., ir sutapęs kiek pinigų, jis metėsi į užiegių biznį. Vėliau jis persikėlė į Floridą. Apsigyvenęs Orlando, jis tapo apelsinų plantatorium ir išlėtė savo sodus. Buvo akty-

vus narys apelsinų augintojų draugijoje.

Nors gyvendamas nuosaliau nuo didesnių lietuviškų kolonijų, jis visada palaikė ryšius su lietuviais. Mėgo ir lietuvišką spaudą. Buvo Lietuvos Svietinės Baltimorėje akcininkas ir Lietuvos Amerikos Piliiečių klubo Tampoje narys. Taip pat priklausė Orlando Elks Club, Moose Lodge, Rio Pinar Country Club ir Orlando Power Squadron.

Velionis giliai nuliūdime paliko žmoną Marijoną ir dukterį Frances.

ALGIRDAS LEONAS

BALFO VAJUS NEWARKE

Nuo lapkričio 10 iki gruodžio 30, Newarkė tęsiamas BALFO vaju. Prel. Ignas Kelmelis yra vaju komiteto garbės pirmininkas, o valdybai vadovauja kun. Totoraitis. Vaju proga, gruodžio 10 d., 4:30 val. p. p. šv. Jurgio parapijos salėje, 207 Adam Street, Newarkė, bus rodoma S. Narkėliūnaitės filma iš Lietuvos.

Balfo 35 skyrius, Newarkė, pasisiskirstė pareigomis: inž. Vladas Dilis, pirmininkas, kun. Petras Totoraitis ir Avižienius - vicepirmininkai, B. Šarkenis - sekretorius, Vladas Audėnas - išdininkas. Vasario 16 gimnazijos būrelio vedėja - Izabelė Dillienė.

Dail. Juozo Pautieniaus darbų paroda pirmą kartą Newarkė, įvyks gruodžio 9 - 10 d. d., šv. Jurgio d-jos salėje, 180 New York Ave. Valandos - šešt., nuo 3 p. p. iki 9 v. v.; sekmadi., nuo 12 val. p. p. iki 5 val. vak. Elizabeth, įvyks gruodžio 16 - 17 d. d., Lietuvos Laisvės salėje, 269 Second St. Parodos valandos kaip Newarkė. Į abi parodas lėjimas nemokamas. Parodas ruošia ir visus N. J. lietuvius atsilankyti kviečia "Lietuvos Atsiminimų" radijas, kuriam vadovauja Jokūbas Stukas.

Mykolas Cibas, Operetės choro dirigentas, pakviestas į US Merchant Marine Academy, Kings Point, L. I., vargoninkauti ir vadovauti kadedu chorui. Pareigas pradėjo lapkričio 1 dieną.

AMERIKOS NUOMONĖ KOLONIALIZMO KLAUSIMU

Atkelta iš 9 psl.

Amerika yra kolonialistų alijantė ir finansuoja kolonijinius karus ir kad Amerika pati yra kolonijinė valstybė.

Savo memorandume Amerika pareiškia, kad ji nesanti nei kolonijinė valstybė, nei vedanti ar kada nors vestanti kolonijinius karus. Gi jos ryšiai su alijantais neturi jokių agresyvių tikslų, bet kaip tik priešingai, jie sudaryti apsigynimui nuo tų, kurie jėga norėtų žmonėms ir teritorijoms užmesti savo kolonijinį jungą.

SOVIETŲ KOLONIALIZMAS

Aiškindama sovietų elgesį, puolant valstybes, kurios priešingos komunistiniam dominavimui, Amerika kaltina sovietus, kad jie tą puolimą specialiai organizuoja. Jo tikslas nukreipti pasaulio dėmesį nuo pačios Sovietų

Sąjungos praktikuojamo kolonializmo.

Pabrėžiamas dar ir tas faktas, kad tuo tarpu, kai per pastaruosius penkiolika metų visur kitur pasaulyje vyko dekolonizacija, Sovietų Sąjungoje buvo kaip priešingai.

Šitam pavaizduoti Amerika pateikia istorinius faktus nuo pat sovietinio režimo įsikūrimo 1917 m. Seka ištisas sąrašas kraštų ir valstybių, pranykusių sovietinėje orbitoje.

Jų tarpe yra Ukraina, Azerbaidžanas, Armenija, Pabaltijo respublikos Lietuva, Latvija ir Estija, Lenkija, Vengrija, Rumunija, Bulgarija, Albanija, Čekoslovakija, Rytų Vokietija, Šiaurės Korėja, Vietnamas ir kt.

Šių kraštų ir valstybių žmonės, Amerika pareiškia, yra lygtai taip pat pasilgę laisvės ir nepriklausomybės

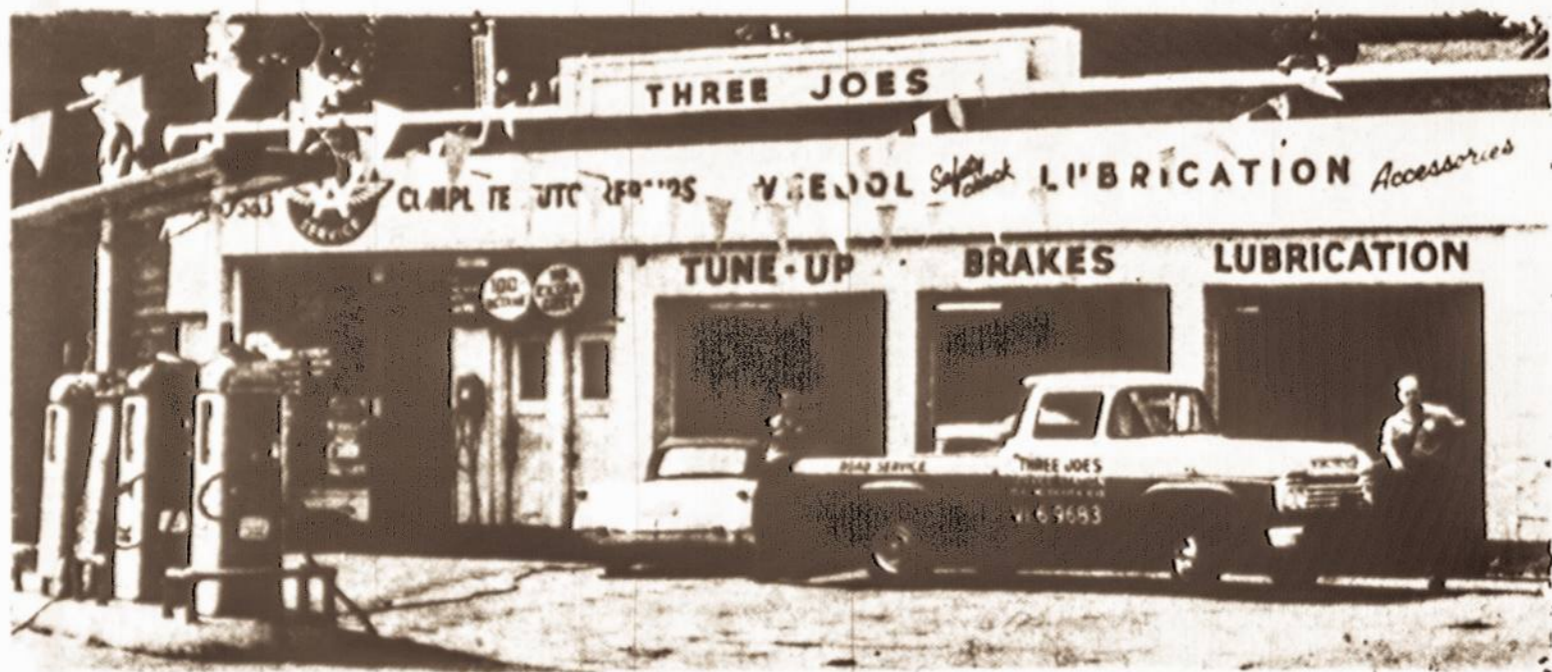
ir tam turi teisę, kaip ir Afrikos, Azijos ar Amerikos tautos.

Kalbant apie sovietinio kolonializmo praktiką, Amerikos memorandume nurodoma etninį grupių naikinimas ir gyventojų deportacijos.

ISPĖJIMAS PASAULIUI

Kadangi "pasaulis negali ilgam pasilikti pusiau laisvas, pusiau vergas", Amerika viliasi, kad Jungtinės Tautos atkreips savo dėmesį į sovietinį kolonializmą taip pat rūpestingai, kaip ir į Portugalijos ar kurio kito krašto. Amerika tvirtina, kad, jeigu Sovietų Sąjunga ims galvoti, jog ji gali pasaulyje įgyvendinti dvigubų standartų teisę ir išvengti užtai bausmės, tai tada jokia valstybė ar kraštas negali jaustis saugus.

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

NORI PIRKTI AR PARDUOTI NAMUS—TAIP PAT APDRAUDŲ REIKALAIS KREIPKIS Į

AMERICAN HOME REALTY

84-14 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. — (Forest Parkway stotis)
Tel. Hickory 1-5220

William J. Drake

Licensed Real Estate Broker

Lietuviams specialus patarnavimas
Income Tax užpildymas

APDRAUDOS SPECIALISTAS

Sioje firmoje apdrausk savo namus, baldus nuo gaisro. Apdrausk nelaimingus atsitikimus prie savo nuosavybės per vieną kitą greičiau nuosavybę neparduosi. Niekas kitas Tau nesuras tinkamesnių namų.

RAINBOW CORNER BAR & LOUNGE

ALFRED A. CILCIUS
Savininkas

Salė susirinkimams, vestuvėms, krikštynoms ir kitokiems pobūviams. Taip pat duodami polaidotuviniai pietūs.

106-01 Jamaica Ave. Richmond Hill, N.Y.

Tel. Virginta 6-9506

WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS
Duodami polaidotuviniai pietūs.

PRANAS BRUCAS
Savininkas

86-16 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y.

Tel. Virginta 6-9519

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street Brooklyn 27, N. Y. (Ridgewood)

Telefonas: EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė Jaukus baras

Salė susirinkimams vestuvėms ir pobūviams

Gali tilpti 200 žmonių LIETUVIŠKIEMS suėjimams nemokamai

VACYS STEPONIS
Savininkas

40 East 26th St. New York City MU 3-2928

THE Tel. TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave. Brooklyn 8, N. Y. Restaurant

Ona ir Jonas Valaičiai

New Jersey Essex County profesionalų inžinierių metinė vakarienė, kurioje dalyvavo ir tos organizacijos narys - Vladas Dilis su žmona (viduryje). Izabelė Dillienė toje vakarienėje laimėjo premiją. Vakarienė įvyko Bow and Arrow Manor, West Orange, N. J.

Sportas - sportui...

Po nuveiktų darbų apžvalgos ir piniginės apyskaitos, sporto darbuotojų suvažiavime Toronte svarstyta mūsų sportinės organizacijos ateities veikla.

Iš praeitės klaidų padarius konstruktyvių išvadų, palies-ta bene pagrindinė šio suvažiavimo tema: "Ar mūsų sportinė veikla turėtų daugiau tarnauti tik sportui ir fiziniam lavinimui, ar toji veikla turėtų būti daugiau naudojama kaip priemonė lietuviškumui ugdyti?"

Pradžioje naujasis FASKO pirm. J. P. Nasvytis mėgino įrodinėti, kad turėtų būti vadovaujama abiem pažiūrom kartu. Taigi, sportas - sportui ir sportas lietuviškumui išlaikyti. Čia tektų stabtelėti ir atsigręžti į praeitį dešimtmečio sportinės veiklos kryptį. Ji, manding, ir buvo tame viduriniajame kelyje.

Tas kompromisinis kelias ne vienam darbuotojui gadino nuotaiką, o kai kuriais atvejais net priverdavo pasitraukti iš aktyviųjų. Sekančiam spaudą, neretai kildavo klausimas, kodėl Naujienų Sporto Pasaulyje tiek daug (ir kartais žiaurios) kritikos sporto organizacijai ir darbuotojams? Kritikavo ir Draugo Sporto Apžvalga, bet gal daugiau asmeniais sumetimais, ar tiesiog nenusivokdama, kas galų gale daroma. Daug popieriaus, laiko bei nervų būtų buvę sutaupyta, jei sportinė organizacija būtų ėjusi ne kompromisų ieškodama, bet su aiškiu nusistatymu: Ar sportas yra tikslas, ar tik priemonė lietuvių sportinėms tradicijoms puoselėti ir joms ugdyti. Gyvenimas parodė, jog turime iškilų sportininkų, bet nevisuomet tikrųjų lietuvių sportinės tradicijos gerbėjų.

vis dėlto artesnė veiklos kryptis.

Štai, keli pavyzdžiai:

1. Pertvarkytos metinės žaidynės, kad atskiros sporto šakos, turėtų daugiau laiko ir susilauktų daugiau dėmesio, kai jos vykdomos skirtingomis datomis ir įvairiose vietose.

2. Gana paviršutiniškai pažiūrėta į apygardines pirmenybes, jei jose dalyvauti nėra griežtai būtina sąlyga patekti į metines žaidynes.

3. Pabaltiečių p-bės, kai kuriais atvejais, pastatytos prieš lietuvių varžybas.

Grynai iš sportinio taško, taip vykdančios varžybas, atskirai šakom ir ypač iškiliešiams sportininkams bus daug pasitarnauta. Bet didžiosios sportininkų šventės idėjai tuo būdu, turbūt, pasirašytas mirties sprendimas.

Visa mūsų didžiųjų sportinių sąskrydžių organizacinė stiprybė buvo, kad vienu kartu suskrisdavo sportuojąs jaunimas ir transporto (geriau; pinigų) klausimas buvo, palyginti, lengva išspręsti. Sportininkų masė patraukdavo abejojančius. Įvairi programa traukė didesnę visuomenės susidomėjimą. Bent laikinai užmiršus visuomenės pasišventimą mūsų atžalynui, vis dėlto tenka paklausti: Ar krepšinio žiūrovi susirinks stebėti kad ir augštos klasės stalo teniso? Ar plaukymo mėgėjai skubės į tinklinio rungtynes? Tai klausukai, kuriuos vienaip ar kitaip išsprendus, priklausys, ar atsiras drašulių, kurie sutiks varžybas organizuoti, nestatydami ant kortos savo klubo ir taip vargano išdo.

Nagrinėjant lietuvių sportinės veiklos detales, Toronte buvo nejučiomis ieškota sprendimo ir, suvažiavimui besibaigiant, galima buvo jausti, kad sportas - sportui

Ar, vien tik atskiros sporto šakos kilimui ugdyti, aukotinas metinių žaidynių mastas ir neabejotina lietuviškojo bendravimo prasmė?

A. VAKSELIS

Albert F. Peters (Petrauskas)

Park Hill Realty

Apdrauda, nekilnojamas turtas, federaliniai, valstybės ir miesto taksai. Notary Public.

84-17 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y.

TELEFONAS: Virginia 3-1477

LISAUSKŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviški sūriai, juoda duona, aukštos rūšies rūkyti kumpiai, dešros ir skilandžiai pigiomis kainomis
Prekes siunčiame ir per pašta

Martha & Peter Lisauskas

64-09 56th Road Maspeth 78, N. Y.

Telephone: TWining 4-8087

BARAS IR RESTORANAS

Julius Daugmaudis, Sav.

Stiklinis baras, viena gražiausių užėigų

273 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9533

BANGA TELEVISION

VYTAUTAS ZELENIS, Savininkas

3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

Telefonas: APplegate 7-0349

PARDUODAMA: televizija, radijas, Hi-Fi stereo, fonografai, dulkių siurbliai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos Admiral, Motorola ir Blaupunkt vokiškiems Hi-Fi.

TAISOMA: televizija, stereo Hi-Fi bei radijas. Darbo valandos kasdien iki 7 v. vak., penktadieniais iki 9 v. v.

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apdraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N. Y.
Tel. MAin 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVIČIUS, Direktorius
410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. STagg 2-4409

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI ĮSNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

Jonas Jasinskas, Vienybės skaitytojas iš Ocean City, N. J. su žmona keliavęs į Floridą, kartu su kitais šešiolika asmenų buvo sužeisti Howard Johnson restorane įvykusio sprogdimo metu South Richmond, Virginia. Kelionis dienoms teko atsigulti ligoninė.

Rimas ir Giedrė Sidriai, daktarai, dabar gyv. Streator, Ill., ilgus metus gyvenę Brooklyne, N. Y., šiomis dienomis sušilaukė trečios dukters Laimos Marijos. Gydytojai dabar turi keturius sūnus ir tris dukteris.

Kazys Cheledėn, Liberty Federal Savings and Loan Association Philadelphijoje prezidentas, lapkričio 16 - 22 dalyvavęs Chicagoje, Ill., U. S. Savings and Loan League konvencijoje, šią savaitę su žmona dalyvauja Miami, Floridoje, vykstančioje Financial Public Relations Assn. konvencijoje.

Elena Kulber, Moterų Vienybės pirm., praneša, kad moterų socialiniame susirinkime lapkričio 21 d. Arūnų namuose dalyvavo rašytojas Algis Lansbergis su žmona Joana. Jiedu papasakojo apie savo kūrybą bei paskaitė poezijos kitų autorių.

Algirdas Gustaitis, Vienybės bendradarbis iš Kalifornijos, redakcijai tarp kitų dalykų, rašo: "... kad Vienybė vis gyvuotu, klestėtu, spindėtu, lietuviškos spaudos gintarais Juozo Tysliavos garbei, lietuvių tautos naudai."

Elena Vainiūnienė, Liberty Federal Savings and Loan Association sekretorė, ši savaitę iš Philadelphijos buvo atvykusi su savo štabo nariais dalyvauti New Yorke vykstančioje bankų regioninėje konvencijoje.

Maspetho Lietuvių Piliėčių Klubas š. m. gruodžio 31 d. rengia Naujų Metų sutikimo balū, kuris įvyks Klubo salėse. Įžanga 4 dol. asmeniui.

Lisaspethų maisto krautuvių Maspeth (64-09 56th Rd.) reikalingas vedėjas. Dėl sąlygų prašoma kreiptis pas savininkus - Martha ir Petras Lisaspethai. Tel. TW 4-8087.

Dr. Halina Montvilienė, žinoma matematikė, žiemos atostogoms išvykusi į Bermudą, mums tarp kitko, rašo: "... ramioje Bermudos nuotaikoje, prisimčiau Jūsų nelaimę... Ir man New Yorkas nebus tas pats be Juozo Tysliavos!"

Daktarų A. ir J. Sniečkų ir S. Biručių šeimos, padėkos savaitę praleido savo vaivadietėje Cape Cod, Mass.

Ieva Trečiokienė iš Newarko praneša, kad tėvykštė Vyčių 29-oji kuopa Vasario 16 sukaktį rengiasi minėti vasario 18 d. 3 val. p. p. šv. Jurgio salėje. Prašo kitas organizacijas tą dieną nieko kito nerengti.

V. K. Banelis, teisininkas, aktyviai besireiškiantis republikonų veikloje, neseniai tapo išrinktas republikonų partijos New Yorko apskr. vykdomojo komiteto nariu.

Algirdas Sperauskas yra naujasis Korp! Neo-Lithuania New Yorko valdybos pirmininkas, vicepirm. yra dr. Eug. Noakas, sekretorė Giedrė Kumpikaitė, išd. Ed. Laukys, valdybos narys parengimų ir kultūros reikalams Alg. Starolis ir Arbiter Elegantiarum - Milda Sperauskienė.

VLIKAS

Atkelta iš 1 psl.

Prelegentas tvirtino, kad kultūriniai ryšiai gali būti tik individualūs, ir dar įspėjo, kad jie turėtų būti labai atsargūs, kad nepakenktų anoje pusėje esantiems asmenims. Svarstant piniginius VLIKo klausimus, buvo pasigęsta Tautos Fondo pranešėjo, nors apie fondo reikalus pranešimą padarė Finansų komisija.

Apie Tautos Fondo veiklą Kanadoje informavo ilgametis jo įgaliojtinis Vaidotas. To fondo dėka VLIKas kasmet gauna žymias sumas, ir Kanada dėlto yra antroje vietoje po JAV. Apie Tautos Fondo skyrių veiklą kituose kraštuose pranešė J. Glemža.

VLIKą sesijos proga sveikino Lietuvos diplomatiniai

LIETUVŲ KARIUOMENĖS ATKŪRIMO MINĖJIMAS

Didžiojo New Yorko Romuvėnų skyriaus suruoštas Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimas įvyko lapkričio 25 d. Apreiškimo parapijos salėje.

Programoje, šalia oficialiosios dalies ir žuvusiųjų už Lietuvos laisvę pagerbimo, kalbėjo prel. Jonas Balkūnas.

Meninę dalį atliko New Yorko vyrų oktetas, vadovaujamas A. Mrozinsko, tautinių šokių grupė, vad. J. Matulaitienės. Literatūrinėje valandėlėje, E. Liogys skaitė L.

Andriekaus, J. Rūtenio ir nežinomo partizano kūrinius. Meninę programą pravedė J. Rūtenis.

Po to buvo pasiūkota, pasiūlyta ir išbandyta laimė Kario žurnalo suruoštoje loterijoje.

Visam parengimui vadavo N. Y. Romuvėnų skyriaus valdyba, vadovaujama pirminko Vyt. Vilkutaičio.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

Konsulas A. Simutis, inžinierius A. Novickis ir konsulas V. Stašinskas VLIKo posėdyje praeitą savaitę, New Yorke.

Laiškas vienybiečiams

Yra skaitytojų, kurie abejoja Vienybės ateitimi ir svarsto, ar verta sumokėti 7 dolerius prenumeratos už ateinančius metus. Šiuo klausimu teko kalbėti su kai kuriais prenumeratoriais net stovint prie Juozo Tysliavos karsto...

Kada daugumas Vienybės skaitytojų liūdi kartu, kaip viena seima, nutariau pasakyti šį viešą laišką. Nors jo turinys ir asmenišką pobūdį, bet jis liečia Vienybę.

Vienybės laikraščio ateitimi mes, Tysliavų šeima, rūpinomės visą laiką. Jaunasis Juozas, arba Natangas, kaip jį tėvas mėgo vadinti, visuomet tvirtino, kad jis Vienybę leis net ir tuo atveju, jei ir abudu tėvai būtų mirę.

Į šį seniausią pasaulyje lietuvių laikrastį, yra sukaupta Tysliavos ir mano jaunystė ir gyvenimas. Jisai pradėjo Vienybę redaguoti 1933 m., o aš čia atėjau 1935 m., būjama tada 19 metų amžiaus. Be to, mūsų užnugarėje visuomet buvo mano, Vaidavų šeima: tėvai, brolis, seserys, o taip pat artimieji ir vienybiečiai Philadelphijoje. Tas miestas Tysliavai buvo nelyginant antroji tėvynė. Ten aš gimiau, ten, pirmą kartą jam atvykus, kartu aplanę poeto Edgar Allen Poe namus, pasižadėjome iki mirties nesiskirti... Ten gimė mūsų sūnus, tenai palaidoti ir mano tėvai.

Galia, kad tarp daugybės užuojautos laišku nepajėgiu šiuo momentu surasti Vytauto Širvydo, buv. Vienybės redaktoriaus, laiško, kuriame jis apskaičiuoja, kiek metų Širvydų ir Tysliavų šeimos atidavė Vienybei. Turbūt, per 50.

Kaip žinia, Vytauto Širvydo tėvas, Juozas O. Širvydas, Vienybę redagavo apie 25 metus, vėliau Vytautas, o po kelių metų - Tysliava.

Buvo laikai, kai Vienybė, finansiškai, laikėsi labai stipriai. Ir dabar laikraštis yra pajėgus, nestražas, nežūrint senųjų skaitytojų mirtingumo ar jaunesniųjų ištautėjimo, per paskutinį dešimtmetį padvigubėjo. Sunkumą, betgi, sudaro kylančios kainos, o perėjus į naują ofsetinę sistemą - naujos mašinos ir t. t. Laikraščio tobulinimui nėra ribų.

Nemažai apsunveno ir tai, kad pajamos, ypač per paskutinius metus sumažėjo dėl to, kad vienybiečiai kituose miestuose jau neberengia pramogų laikraščio naudai, o linkiasi prie naujakurių, steigdami naujas bendruomenes, organizacijas, leisdami naujus leidinius ir biuletenius.

Baigdama šį laišką, noriu atsiprašyti Vienybės skaitytojus, kad šios savaitės laida pavėluota dėl persiorganizavimo ir technišku klučių, o bendradarbius - už tai, kad netilpo jų rašiniai.

Dabar esame gedulos ženkle - tebeskaitome užuojautos laiškus, kurie dar kasdien ateina ir mums teikia daug suraminimo, bei finansinės paramos.

Bet tuo pačiu kartu noriu užtikrinti, kad VIENYBĖ, seniausias lietuvių laikraštis pasaulyje, Jus lankys ir toliau.

VALĖ TYSLIAVIENĖ

Daiktai ir idėjos...

Zodis įsteigti Lietuvių Gimnastų Klubą (nuo 1903 m. Lietuvių Atletų Klubas) Brooklyne buvo ištartas 1901 m. Tai gi, jau 60 m., kai puoselėjamas reikšmingas fizinės ir dvasinės kultūros lietuviškas židinys.

Per daug metų, senųjų veteranų ugdymas, daug sportuojančio jaunimo turėjimas, Brooklyno LAK ir šilandienybės bėra jaunas, gajus ir ryžtingas.

1960 m. rugpjūčio 8 d. LAK sportinė šeima padidėjo 70 narių, kai, savanoriškai, didesniam darbo našumui, įsijungė New Yorko Lietuvių Sporto Klubas, Brooklyne tai bene vienintelės, vienokį darbą dirbusios organizacijos, kurios kokybę bei kiekybę pastatė pirmon vieton ir atmetė asmeniškumus.

Klube veikia: futbolo sekcija su komandomis (2 vyrų, jaunų, jaunučių ir berniukų), futbolininkai registruoti German - American lygoje, kur dalyvauja pirmenybėse.

Lyga tarptautinė - belietuvių, joje vokiečiai, čekoslovakai, ukrainiečiai, austrai, vengrai, italai, žydai, šveicariai, latviai ir kt.

Stipriai reiškiasi ir krepšinio sekcija su 3 komandomis (vyrų, jaunų ir jaunučių). Be to, stalo teniso, lauko teniso, plaukymo ir šachmatų sekcijos. Viso apie 100 aktyvių sportininkų ir apie tiek pat sporto bičiulių, rėmėjų, darbuotojų ir veteranų - specialistų.

Klubas turi nuosavus namus ir bižni, kuris padeda namus išlaikyti ir sportinę veiklą finansuoti. Tam visam reikia nemažai lėšų, o ypač moralės paramos iš lietuviškosios visuomenės.

1960 m. pakeisti dar 1922 m. spalio 20 d. priimti klubo įstatatai. Remiantis klubo inkorporacija New Yorko valstybės įstaigose (1903 m.), sustiprinta kultūrinė veikla. Tai veikla, kai kurie Brooklyno "valdžion" patekę asmenys, gavę

Jonas Rūtenis

patikėtas lietuvių veiklos bendrinimo ir tautos pareigas, kažkodėl pavydi, pravarėdžio klubą "karčiama", ne stato, bet griaua...

Besaikis kalbėjimas, kad jaunimas tautos ateitis ir lietuviškos išlaikymo pagrindas tų "rinktųjų tūzų" lūpose tik pigus tuščiažodžiavimas, ir atleisk jiems, Viešpatie, nes jie nežino, ką daro...

Ne gražbylyste ir anaipol ne niekinant, kuriami lietuvių išlaikyti ugdantieji židiniai, čia, svetingoje dėdės Samo žemėje. Tam reikia materialės bei moralės aukos ir paramos iš visos visuomenės.

Lapkričio 18 d. klubas buvo surengęs Rudens balų su menine programa. Toje pat modernioj Ridgewood Lanes salėje, Brooklyno LAK rengia ir šaunų Naujųjų metų sutikimą.

Atsilankydama į šiuos vakarus, visuomenė remia sportuojantį jaunimą. Pats laikas imtis išlaikyti lietuvišybę ne vien žodžiais, bet auka ir morale paspirtimi.